

DAVČNA HIŠA BILANS d.o.o.,
davčno svetovanje in izobraževanje
www.superdavki.com; www.bilans.si; www.davcnaknjiznica.com;
www.davkoplacevalci.com; info@bilans.si
tel. (02) 23-111-10; fax. (02) 23-111-20, 23-111-21, 23-111-22

GRADIVO ZA SEMINAR

BONITETE
od A(vtomobila)
do Ž(ivljenjskega zavarovanja)
(na praktičen način)

Predavatelj:
Matjaž Kodrič, univ.dipl.ekon.

Maribor, Ljubljana
maj, 2009

Vsakršno razmnoževanje in objavljanje gradiva ali izsekov iz gradiva brez dovoljenja avtorja oz. organizatorja izobraževanja ni dovoljeno!

1. PRAVNE PODLAGE

Zakon o delovnih razmerjih (ZDR), Uradni list RS, št. 42/2002, 79/2006-ZZZPF-B, 103/2007-ZDR-A, 45/2008-ZArbit.

Obligacijski zakonik (OZ), Uradni list RS, št. 97/2007-UPB1.

Zakon o dohodnini (ZDoh-2), Uradni list RS, št. 117/2006, 90/2007, 10/2008-ZDoh-2A, 78/2008-ZDoh-2B, 92/2008, 125/2008- ZDoh-2C, 20/2009-ZDoh-2D.

↳ Pravilnik o priznani obrestni meri, Uradni list RS, št. 141/2006, 52/2007.

Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (ZDDPO-2), Uradni list RS, št. 117/2006, 56/2008-ZDDPO-2A, 76/2008-ZDDPO-2B, 92/2008, 5/2009-ZDDPO-2C.

↳ Pravilnik o priznani obrestni meri, Uradni list RS, št. 141/2006, 52/2007.

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1), Uradni list RS, št. 109/2006-UPB4, 114/2006-ZUTPG, 10/2008-ZVarDod.

Zakon o matični evidenci zavarovancev in uživalcev pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja (ZMEPIZ), Uradni list RS, št. 81/2000, 111/2007-ZMEPIZ-A.

↳ Pravilnik o obrazcih prijav podatkov o pokojninskem in invalidskem ter zdravstvenem zavarovanju, zavarovanju za starševsko varstvo, zavarovanju za primer brezposelnosti in o sklenitvi delovnega razmerja, Uradni list RS, št. 45/2005 (121/2005-popr.), 75/2008, 12/2009.

Zakon o prispevkih za socialno varnost (ZPSV), Uradni list RS, št. 5/1996, 18/1996-ZDavP, 34/1996, 87/1997-ZDavP-A, 3/1998, 106/1999-ZPIZ-1, 81/2000, 97/2001-ZSDP, 97/2001.

Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2), Uradni list RS, št. 117/2006, 24/2008-ZDDKIS, 125/2008-ZDavP-2A, 20/2009-ZDoh-2D.

↳ Pravilnik o vsebini in obliki obračuna davčnih odtegljajev ter o načinu predložitve davčnemu organu, Uradni list RS, št. 37/2008, 64/2008.

Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP), Uradni list RS, št. 24/2006-UPB2, 105/2006-ZUS-1, 126/2007, 65/2008.

Zakon o davku na dodano vrednost (ZDDV-1), Uradni list RS, št. 117/2006, 52/2007, 33/2009.

2. OPREDELITEV POJMA »UGODNOST« IN »BONITETA«

Tema današnjega izobraževanja se nanaša na **obdavčitev dohodkov** (plačil), ki jih **fizične osebe** prejemajo **v naravi** (nedenarni obliki) **od** oseb, ki se štejejo za **plačnika davka zaradi njihovega dela oziroma kot** (dodatno) **plačilo za delo**, ki ga te fizične osebe opravljajo **v okviru odvisnega razmerja** (delovnega razmerja, drugega pogodbenega razmerja npr. podjemna pogodba).

V praksi se prejemanje dohodkov (plačil) v naravi opisuje s pojmom/izrazoma **»ugodnost«** in **»boniteta«**. V vsakodnevnem pogovornem jeziku vsi (bolj ali manj) vedo (vemo), kaj je vsebina obeh pojmov in kakšne so »dajatvene posledice« njihovega izplačevanja (naklanjanja). Kljub temu pa je za zagotavljanje in ohranjanje zakonitega in pravočasnega izpolnjevanja in plačevanja davčnih obveznosti koristno (če že ne nujno) poznati čim več podrobnosti in posebnosti ugodnosti in bonitet. To poznavanje obsega tako faktografsko poznavanje predpisov, ki urejajo to področje (kateri zakon v katerem členu), kot razumevanju pomena (ozadja) teh predpisov (njihove ekonomske vsebine).

Predmet obračuna dajatev (davkov, prispevkov za socialno varnost) so dogodki iz vsakodnevne (gospodarske) stvarnosti. Vsi ti dogodki imajo podlago v pravnih normah določenega pravnega akta (pravnega posla, dedovanja, zakona ali odločbe državnega organa).

V nadaljevanju bomo pogledali (pregledali), kako pojem »ugodnost« in »boniteta« opredeljujejo temeljni/najbolj pogosto uporabljeni zakoni s področja:

- civilnega prava: ZDR, OZ
(ti zakoni dajejo odgovor na vprašanje »kdaj nekomu ugodnost/boniteta pripada - ima pravico, da jo prejme«)
- obdavčenja: ZDoh-2, ZDDPO-2
(ti zakoni dajejo odgovor na vprašanje »ali/kako se ugodnost/boniteta upošteva pri obračunu davkov«)
- prispevkov za socialno varnost: ZPIZ-1, ZPSV
(ti zakoni dajejo odgovor na vprašanje »ali/kako se ugodnost/boniteta upošteva pri obračunu prispevkov ter ali ima prejemnik iz teh prispevkov kakšne pravice«)

2.1. Zakon o delovnih razmerjih

Pojem »ugodnost« se v ZDR ne pojavlja.

Pojem »boniteta« se v ZDR **pojavi enkrat** (v prvem odstavku 175. člena^[1]), vendar njegova vsebina ni opredeljena.

Kljub temu pa je na podlagi določb ZDR mogoče izpeljati nekatere pomembne in zanimive zaključke.

ZDR ureja pogodbeno razmerja, ki se sklepajo kot delovna razmerja s pogodbo o zaposlitvi med delavcem in delodajalcem.

Značilnosti delovnega razmerja so:

- gre za razmerje med delavcem in delodajalcem,
- delavec se v razmerju prostovoljno vključi v organiziran delovni proces delodajalca
- delavec v razmerju **za plačilo**, osebno in nepretrgano opravlja delo po navodilih in pod nadzorom delodajalca.

ZDR ureja plačilo za delo ureja podpoglavje 3. PLAČILO ZA DELO poglavja III. PRAVICE, OBVEZNOSTI IN ODGOVORNOSTI IZ DELOVNEGA RAZMERJA. Temeljna pravila plačila za delo vsebuje 126. člen ZDR.

126. člen (vrsta plačil)

(1) Plačilo za delo po pogodbi o zaposlitvi **je sestavljeno iz plače**, ki mora biti **vedno v denarni obliki, in morebitnih drugih vrst plačil, če je tako določeno s kolektivno pogodbo**. Pri plači mora delodajalec upoštevati minimum, določen z zakonom oziroma kolektivno pogodbo, ki neposredno zavezuje delodajalca.

(2) Plača je sestavljena iz osnovne plače, dela plače za delovno uspešnost in dodatkov. Sestavni del plače je tudi plačilo za poslovno uspešnost, če je le-to dogovorjeno s kolektivno pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi.

(3) Za čas odmora med dnevnim delom prejme delavec plačilo, kot če bi delal.

V zvezi z plačilom za delo je treba upoštevati tudi določbe 11. v povezavi s 7. in 72. členom ZDR.

Prvi odstavek 11. člena ZDR določa, da se glede sklepanja, veljavnosti, prenehanja in drugih vprašanj pogodbe o zaposlitvi smiselno uporabljajo splošna pravila civilnega prava, če ni s tem ali z drugim zakonom drugače določeno.

Splošna pravila civilnega prava s področja obligacij so urejena v Obligacijskem zakoniku (OZ). Temeljni načeli obligacijskih razmerij po OZ sta tudi:

- dispozitivna narava zakonskih določb (2. člen OZ):

Udeleženci oziroma udeleženke (v nadaljnjem besedilu: udeleženci) lahko uredijo svoje obligacijsko razmerje drugače, kot je določeno v tem zakoniku, če iz posamezne določbe tega zakonika ali iz njenega smisla ne izhaja kaj drugega.

- načelo prostega urejanja obligacijskih razmerij (3. člen OZ):

Udeleženci prosto urejajo obligacijska razmerja, ne smejo pa jih urejati v nasprotju z ustavo, s prisilnimi predpisi ali z moralnimi načeli.

(Že) Iz OZ izhaja, da je urejanje vsebine delovnega razmerja (pravic in obveznosti) načeloma prosto ter, da je prepovedano zgolj tisto, kar je kot tako izrecno opredeljeno v zakonu, kar je v nasprotju z moralo in kar je v nasprotju z ustavo.

ZDR sledi načelu prostega urejanja obligacijskih razmerij in dispozitivni naravi zakonskih določb iz OZ, saj:

- v drugem odstavku 7. člena **omogoča (dopušča)**, da se **s pogodbo o zaposlitvi oziroma s kolektivno pogodbo lahko določijo pravice, ki so za delavca ugodnejše, kot jih določa ZDR.**
- v 72. členu ZDR določa, da **lahko v primeru pogodbe o zaposlitvi s poslovodno osebo ali prokuristom delodajalec in delojemalec**, ne glede na drugi odstavek 7. člena ZDR, **pravice**, obveznosti in odgovornosti **iz delovnega razmerja uredita drugače**, med drugim **tudi v zvezi plačilom za delo** (tj. plačo ali drugimi vrstami plačil za delo).

Iz navedenega izhaja, da:

- »navadnemu« **delavcu na podlagi kolektivne pogodbe in/ali pogodbe o zaposlitvi lahko pripadajo tudi druge vrste plačil za delo**, med drugim tudi druge vrste plačil **v nedenarni obliki** (v naravi),
- **poslovodni osebi ali prokuristu**, ki opravlja delo na podlagi pogodbe o zaposlitvi, **na podlagi kolektivne pogodbe lahko pripada tudi plača in/ali druge vrste plačil v nedenarni obliki** (v naravi).

2.2. Zakon o dohodnini

Pojma »ugodnost« in »boniteta« se (najbolj) pojavljata v ZDoh-2.

ZDoh-2 vsebuje opredelitev obeh pojmov, pri čemer pa te opredelitve **niso podane kot »zaključen seznam«**, temveč primeroma (uporaba naštevanja s pomočjo besede »zlasti«).

Za **obdavčitev** določenega dogodka (in s tem tudi ugodnosti/bonitete) z **dohodnino** morata biti izpolnjena **dva osnovna pogoja**:

- zavezanec: **fizična oseba**
- predmet obdavčitve: **dohodek**

Obseg obdavčitve z dohodnino je lahko **neomejen** (**rezident** zavezan za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo vir v Sloveniji in od vseh dohodkov, ki imajo vir izven Slovenije), **ali omejen** (**nerezident** je zavezan za plačilo dohodnine (samo) od vseh dohodkov, ki imajo vir v Sloveniji).^[2]

Kaj je **predmet obdavčitve** z dohodnino in s tem kaj je to »**dohodek**« je opredeljeno v poglavju **III. PREDMET OBDAVČITVE** ZDoh-2.

15. člen ZDoh-2 določa, kaj je v splošnem predmet obdavčitve z dohodnino.

(predmet obdavčitve)

(1) Z dohodnino so obdavčeni **dohodki fizične osebe**, ki so bili **pridobljeni oziroma doseženi v davčnem letu**, ki je enako koledarskemu letu.

(2) **Dohodki so vsi dohodki in dobički, ne glede na vrsto, če ni s tem zakonom drugače določeno.**

(3) Za **dohodek** po tem zakonu se šteje **vsako izplačilo oziroma prejem dohodka, ne glede na obliko, v kateri je izplačan oziroma prejet.**

(4) **Dohodek, prejet v naravi**, se določi na podlagi primerljive tržne cene, če ni z zakonom drugače določeno.

(5) **Dohodek je pridobljen oziroma dosežen** v davčnem letu, v katerem **je prejet**, če ni s tem zakonom drugače določeno. **Šteje se**, da je dohodek **prejet, ko je izplačan** fizični osebi **ali** je kako **drugače dan na razpolago fizični osebi.**

Obdavčitev z dohodnino temelji na splošnem pravilu, da se **obdavčujejo samo pridobljeni / doseženi dohodki**. Teoretična podlaga za navedeno splošno pravilo je ekonomska teorija prirasta premoženja (**dohodek = prirast/povečanje (čistega) premoženja**).

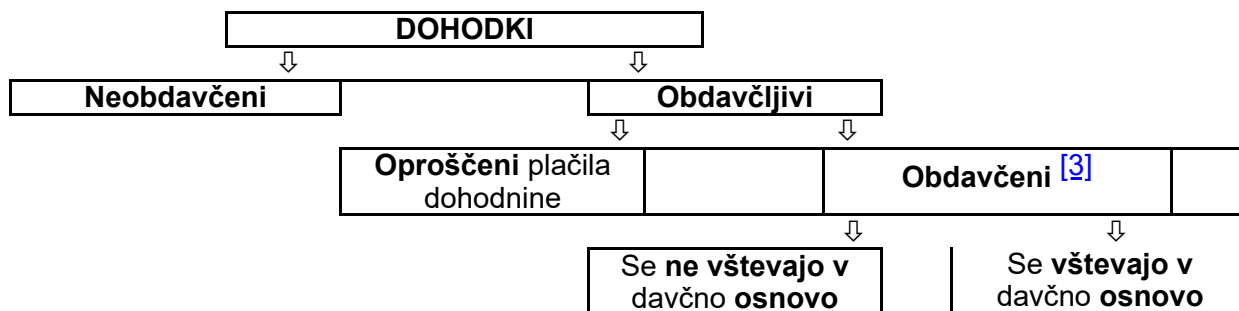
Pravilo »pridobljen / dosežen« ima **dve različici**:

1. **izplačan (načelo denarnega toka)**,
2. (velja samo, če je z ZDoh-2 tako določeno): **dan na razpolago (načelo poslovnega dogodka**; velja npr. pri dohodku iz dejavnosti in dobičku iz kapitala).

Ker se **premoženje lahko poveča tudi brez izplačila (povečanje v nedenarni obliki - v naravi**, npr. v obliki stvari) je pravilo »izplačan« dopolnjeno s praviloma »ne glede na obliko, v kateri je izplačan oziroma prejet« in »ali kako drugače dan na razpolago«.

Obdavčitev v nedenarni obliki prejetih dohodkov narekuje **posebna pravila** ugotavljanje višine (vrednosti, **ovrednotenja**). **V naravi pridobljen/dosežen dohodek se ovrednoti na podlagi primerljive tržne cene**, razen v primerih, za katere je z ZDoh-2 drugače določeno (tj. ko se dohodek **ovrednoti v pavšalu/pavšalni višini**).

Dohodki se po ZDoh-2 iz vidika predmeta obdavčitve delijo na naslednje skupine:



Dohodki se po ZDoh-2 iz vidika vrst (virov) dohodnine delijo na naslednje skupine:

18. člen
(dohodek)

Dohodki po tem zakonu so:

1. **dohodek iz zaposlitve**,
2. dohodek iz dejavnosti,
3. dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti,
4. dohodek iz oddajanja premoženja v najem in iz prenosa premoženjske pravice,
5. dohodek iz kapitala,
6. drugi dohodki.

Predmet obdavčitve z dohodnino po viru »dohodek iz zaposlitve« urejajo **členi 35 do 45 ZDoh-2**.

Osnovni pojmi/opredelitve/členitve vira dohodek iz zaposlitve so:

I. Opredelitev vsebine vira		
dohodek, prejet na podlagi pretekle ali sedanje zaposlitve		35. (1)
II. Opredelitev (pod)pojmov		
Zaposlitev		
▪ Vsako odvisno pogodbeno razmerje , v katerega vstopa fizična oseba pri opravljanju fizičnega ali intelektualnega dela, vključno z opravljanjem storitev in ustvarjanjem ali izvedbo avtorskega dela, ne glede na čas trajanja.		35. (2)
▪ Tudi opravljanje dela oziroma storitev prokuristov in direktorjev ter opravljanje funkcije na podlagi imenovanja in izvolitve v državni ali drug organ		35. (6)
Odvisno pogodbeno razmerje		
1. delovno razmerje , in 2. vsako drugo pogodbeno razmerje , ki glede nadzora in navodil v zvezi z opravljanjem, načina, plačila, zagotavljanja sredstev in pogojev dela ali storitev in drugih pravic ter odgovornosti fizične osebe in delodajalca kaže na odvisno pogodbeno razmerje.		35. (3)
Delodajalec		
Vsaka oseba, ki izplačuje dohodek iz zaposlitve.		35. (4)
Delojemalec		
Vsaka fizična oseba, ki opravlja delo ali storitve po 35. (2).		35. (5)
III. Opredelitev oblik		
»Izplačilna« oblika		
Vsako izplačilo in boniteta , ki sta povezana z zaposlitvijo		36. (1)
Formalna oblika		
▪ dohodek iz delovnega razmerja in ▪ dohodek iz drugega pogodbenega razmerja		36. (2)
IV. Opredelitev vsebine formalne oblike »dohodek iz delovnega razmerja«		
Dohodek iz delovnega razmerja vključuje zlasti [4]: 1. plačo, nadomestilo plače in vsako drugo plačilo za opravljeno delo, ki vključuje tudi provizije, [...] 4. boniteto , ki jo delodajalec zagotovi v korist delojemalca ali njegovega družinskega člana , [...]		37. (1)
Za dohodek iz delovnega razmerja se štejejo tudi: 1. dohodki , prejeti za vodenje ali vodenje in nadzor poslovnega subjekta, ki je pravna oseba , na podlagi poslovnega razmerja ,		37. (2)
V. Opredelitev vsebine formalne oblike »dohodek iz drugega odvisnega pogodbenega razmerja«		
Vsak posamezni dohodek za opravljeno delo ali storitev.		38. (1)

☒ POZOR

Bonitete se:

- pojavljajo **samo pri viru »dohodek iz zaposlitve«**, [5]
- **ne** pojavljajo **samo pri formalni obliki »dohodek iz delovnega razmerja«**, temveč **tudi pri obliki »dohodek iz drugega pogodbenega razmerja«** (npr. pri podjemni pogodbi, delu preko študentskega servisa),
- **tudi če »pravi«** (tj. **ZDR**) **delodajalec delojemalcu (delavcu) ne izplačuje plače/nadomestila** (npr. nadomestilo za čas porodniškega dopusta – nadomestilo izplačuje Center za socialno delo), **vendar** delavcu ali njegovemu družinskemu članu **zagotavlja boniteto**, ima **»pravi« delodajalec vlogo delodajalca v smislu ZDoh-2**.

V dohodek iz zaposlitve se vključuje vsaka z zaposlitvijo povezana boniteta, tj. boniteta se šteje za dohodek iz zaposlitve, če se lahko kakorkoli – neposredno ali posredno - poveže z

zaposlitvijo konkretne fizične osebe.

Opozoriti je treba, da je **formalna oblika »dohodek iz delovnega razmerja« določena v širšem pomenu kot je določen po ZDR**, ki ureja le dohodke iz delovnega razmerja S tem se zasleduje **cilj enake dohodninske obravnave fizičnih oseb, ki dosegajo vsebinsko** (po gospodarski – ekonomski obliki) **enake vrste dohodkov iz dela/ opravljanja storitev v odvisnem razmerju (načelo vsebina pred pravno obliko).**

Tako se npr. **tudi opravljanje dela poslovodne osebe na podlagi t.i. pogodbe o poslovođenju, ki ni sklenjena kot pogodba o zaposlitvi po ZDR**, se po ZDoh-2 **obdavčuje enako kot dohodek dosežen na podlagi pogodbe o zaposlitvi po ZDR**. Posledično veljajo tudi za pogodbe o poslovođenju, ki niso sklenjene kot pogodbe o zaposlitvi po ZDR, **enaka »pravila igre« glede obdavčitve z dohodnino** (določanje davčne osnove, (ne)vštevanje določenih dohodkov v davčno osnovo – tudi ugodnosti in bonitet, uporaba davčnih stopenj, izračun akontacije dohodnine), kot veljajo za dohodke dosežene na podlagi pogodbe o zaposlitvi po ZDR.

Pojem »delodajalec« po ZDoh-2 ni vezan na opredelitev iz ZDR.^[6] Po ZDoh-2 ima oseba položaj delodajalca, če izplačuje dohodek, ki se uvršča v vir dohodek iz zaposlitve.

2.3. Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb

Pojem »ugodnost« se v ZDDPO-2 ne pojavlja.

Pojem »boniteta« se v ZDDPO-2 pojavi dvakrat (v 30. in 35. členu) vendar njegova vsebina ni opredeljena.

30. člen

(nepriznani odhodki)

(1) **Davčno nepriznani odhodki so:**

[...]

3. stroški, ki se nanašajo na privatno življenje, primeroma za zabavo, oddih, šport in rekreacijo, vključno s pripadajočim davkom na dodano vrednost;

(2) Stroški iz 3. točke prvega odstavka tega člena so:

1. stroški, ki se nanašajo na privatno življenje lastnikov oziroma povezanih oseb iz 16. in 17. člena tega zakona, vključno s stroški sredstev v lasti ali najemu zavezanca, ki se nanašajo na privatno življenje teh oseb;

2. stroški, ki se nanašajo na privatno življenje drugih oseb, vključno s stroški sredstev v lasti ali najemu zavezanca, ki se nanašajo na privatno življenje teh oseb, **razen stroškov za zagotavljanje bonitet in drugih izplačil v zvezi z zaposlitvijo, če so obdavčena po zakonu, ki ureja dohodnino.**

(3) Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena se stroški iz 3. točke prvega odstavka tega člena priznajo, če gre za odplačno uporabo, vendar največ do višine plačila oziroma povračila. Stroški sredstev v lasti ali najemu zavezanca, ki se nanašajo na privatno življenje, nastali v času uporabe teh sredstev za privatno rabo, se ne priznajo sorazmerno takšni rabi.

35. člen

(plače in druga izplačila v zvezi z zaposlitvijo)

(1) Plače, **druga izplačila v zvezi z zaposlitvijo**, [...] **se priznajo kot odhodek v obračunanem znesku.**

(2) Plače, **druga izplačila v zvezi z zaposlitvijo**, [...] poslovodnih delavcev, prokuristov in delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi **se priznajo kot odhodek v obračunanem znesku v skladu z zakonom oziroma s pogodbo o zaposlitvi.**

(3) Kot **druga izplačila v zvezi z zaposlitvijo** se štejejo **tudi stroški bonitet, ki so obdavčeni po zakonu, ki ureja dohodnino.**

[...]

2.4. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

Pojem »ugodnost« se v ZPIZ-1 ne pojavlja.

Pojem »boniteta« se v ZPIZ-1 pojavi enkrat (v 208. členu) vendar njegova vsebina ni opredeljena.

208. člen

(Najnižja in najvišja osnova za plačilo prispevkov)

[...]

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se **za zaposlene v Republiki Sloveniji in državljane Republike Slovenije, zaposlene pri tujcih, prispevki** za obvezno zavarovanje **obračunajo in plačajo tudi od** vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja, vključno s stimulacijami in bonitetami, **če poseben zakon ne določa drugače.**

Z ugodnostmi in bonitetami je **posredno** povezana tudi **šesta alineja 42. člena ZPIZ-1.**

42. člen

(Prejemki, ki se **ne všttevajo v pokojninsko osnovo**)

Za izračun pokojninske osnove se ne glede na obračunane prispevke, ne štejejo:

[...]

– **prejemki v naravi, razen kadar** pomenijo **sestavni del plačila po pogodbi o zaposlitvi in so od njih plačani prispevki;**

[...]

2.5. Zakon o prispevkih za socialno varnost

Pojem »ugodnost« se v ZPSV ne pojavlja.

Pojem »boniteta« se v ZPSV pojavi dvakrat (v tretjem odstavku 3. člena in drugi alineji petega odstavku 3. člena^[7]; posredno se pojavi tudi v drugem odstavku 6. člena^[8]) vendar njegova vsebina ni opredeljena, je pa **vzpostavljena povezava na zakon o dohodnini.**

3. člen

[...]

[...]

Ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena in ne glede na to, če je z zakoni drugače določeno, **plačujejo zavezanci prispevke** za socialno varnost **tudi od vseh drugih prejemkov iz delovnega razmerja, vključno** s stimulacijami in **bonitetami** ter povračili stroškov v zvezi z delom, **izplačanih v denarju, bonih ali v naravi**, razen od odpravnin, izplačanih zaradi prenehanja delovnega razmerja iz operativnih razlogov po predpisih o delovnih razmerjih in od premij prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, od katerih se po drugem odstavku 368. člena zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ne plačujejo prispevki za socialno varnost.

[...]

Ne glede na prejšnji odstavek se **prispevki za socialno varnost obračunavajo in plačujejo:**

[...]

– **od stimulacij in bonitet, od osnove, ugotovljene v skladu z zakonom o dohodnini;**

[...]

6. člen

[...]

Ne glede na prejšnji odstavek in ne glede na to, če je z zakoni drugače določeno, **plačujejo delodajalci prispevke** za socialno varnost **od drugih bruto prejemkov iz delovnega razmerja od osnov, določenih v tretjem, četrtem in petem odstavku 3. člena** tega zakona.

[...]

3. UGODNOSTI, KI (NI)SO (OBDAVČENE) BONITETE

Določba 4. točke prvega odstavka 37. člena ZDoh-2, po kateri se v dohodek iz delovnega razmerja vključuje tudi boniteta, ki jo delodajalec zagotovi v korist delojemalca ali njegovega družinskega člana, zahteva opredelitev vsebine pojma in načina ugotavljanje višine dohodka iz naslova bonitete. **Kaj je to »boniteta« je opredeljeno v 39. členu ZDoh-2**, medtem ko je **vrednotenje in vštevanje bonitet v davčno osnovo urejeno v 43. členu ZDoh-2** (več o 43. členu v nadaljevanju gradiva - poglavju 4.).

(boniteta)

(1) Boniteta je **vsaka ugodnost** v obliki proizvoda, storitve ali druge ugodnosti **v naravi**, ki jo delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu zagotovi delodajalec ali druga oseba v zvezi z zaposlitvijo.

Bonitete se »izplačujejo« (dajejo na razpolago) **samo v nedenarni obliki/v naravi**. Kot zanimivost naj navedemo **obrazložitev predloga zakona o dohodnini (ZDoh-2)** - prva obravnava (Poročevalec Državnega zbora RS, št. 101 – 21.09.2006), kjer je v obrazložitvi k 39. členu zapisano naslednje:

[...] bonitete **praviloma niso** izplačane **v denarju**, temveč so **praviloma** zagotovljene s strani delodajalca **v naravi** [...]

Ali je zakonodajalec (pisec ZDoh-2) dejansko imel namen dopustiti **možnost**, da obstajajo tudi **bonitete v denarju**, je nejasno. Zastavlja se **namreč vprašanje, kateri denarni prejemki fizične osebe bi lahko bili boniteta** (prejemki so namreč že zaobjeti v drugih točkah prvega odstavka 37. člena ZDoh-2). Med takšne izjeme bi se lahko uvrščala **nakazila** v denarju, **s katerimi fizična oseba posredno razpolaga** (npr. neposredna plačila delojemalčevih privatnih obveznosti -> plačilo globe za prometni prekršek, ki je bila izrečena delavcu na službeni vožnji, privatnih stroškov) in vrednostni boni.

↳ ZDoh-2 39. (2)

(2) Boniteta vključuje **zlasti**:

1. uporabo osebnega vozila za privatne namene,
2. nastanitev,
3. posojilo brez obresti ali z obrestno mero, ki je nižja od tržne,
4. popust pri prodaji blaga in storitev,
5. izobraževanje delojemalca ali njegovega družinskega člana,
6. zavarovalne premije in podobna plačila,
7. darila, ki jih zagotovi delodajalec na podlagi ali zaradi zaposlitve nekdanjemu, sedanjemu ali bodočemu delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu,
8. pravico delojemalcev do nakupa delnic.

Drugi odstavek 39. člena ZDoh-2 vsebuje »seznam« **pojavnih oblik bonitet**. Ta **seznam NIMA značaja zaključenega seznama** (v smislu »bonitete so lahko samo te ugodnosti, in nobena druga«). **V drugem odstavku 39. člena ZDoh-2 so našteje zgolj najbolj običajne oblike bonitet**, ki so našteje **le primeroma**. V tem odstavku je namreč pri naštevanju **uporabljena beseda »zlasti«**, kar pomeni, da se bonitete pojavljajo tudi v oblikah, ki v 39. členu niso izrecno navedene.

↳ ZDoh-2 39. (3)

Pojma »ugodnost« in »boniteta« nista istopomenki (ne pomenita enako). »**Boniteta**« je **ožji pojem kot »ugodnost«**. V praksi se namreč pojavljajo **primeri, ko delodajalci zagotavljajo ugodnosti manjših vrednosti. Ker je ekonomska in administrativna smiselnost obdavčevanja takih ugodnosti z dohodnino vprašljiva** (nizka davčna osnova, težavnost vrednotenja in prisojanja vrednosti posamezne ugodnosti posameznemu delojemalcu – primer: novoletna pogostitev celotnega delovnega kolektiva) je **v tretjem odstavku 39. člena ZDoh-2 določeno**, da se **nekater vrste ugodnosti ne štejejo za boniteto, v kolikor so izpolnjeni z ZDoh-2 določeni pogoji**.

Prav tako pa so **delodajalci v določenih primerih skladno z zakonom dolžni delojemalcem dolžni zagotavljati ugodnosti**, bodisi ker zakon to od njih zahteva, ali ker jim zakon omogoča (dopušča), da si »prostovoljno naložijo« takšno obveznost.

(3) Za boniteto po tem zakonu se **ne štejejo**:

1. ugodnosti manjših vrednosti, ki jih delodajalec zagotavlja **vsem delojemalcem pod enakimi pogoji**, kot je **zlasti** regresirana prehrana med delom, uporaba prostorov za oddih in rekreacijo, pogostitve ob praznovanjih in v drugih podobnih primerih zagotavljanja običajnih ugodnosti;

2. plačila delodajalca za dopolnilno izobraževanje in usposabljanje delojemalcev, ki je **v zvezi s poslovanjem** delodajalca;

3. plačila delodajalca za zdravstvene preglede delojemalcev, ki jih je delodajalec dolžan zagotoviti na podlagi zakona, ki ureja varnost in zdravje pri delu in bi opustitev zdravstvenega pregleda oziroma plačila pomenila kršitev zakona in s tem kazensko odgovornost delodajalca;

4. plačila delodajalca za cepljenje delojemalcev, pod pogojem, da iz izjave o varnosti z oceno tveganja delovnega mesta delojemalca skladno s predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu, sledi, da je treba takemu delojemalcu zagotoviti cepljenje;

5. plačila delodajalca za zavarovanje delojemalcev za nesreče pri delu, ki ga je delodajalec dolžan zagotoviti na podlagi zakona in bi opustitev zavarovanja oziroma plačila pomenila kršitev zakona;

6. uporaba parkirnega prostora, ki ga delodajalec zagotovi delojemalcu;

7. uporaba računalniške in telekomunikacijske opreme, ki jo delodajalec zagotovi delojemalcu.

ZDoh-2 39. (3) 1.

- **Absolutni znesek ugodnosti manjše vrednosti** v smislu ZDoh-2 39. (3) 1., v ZDoh-2 ni opredeljen.
- »Pod enakimi pogoji« ne pomeni, da so vsi delojemalci dejansko koristili ugodnost manjše vrednosti, temveč, da so jo imeli možnost (pravico) koristiti.
- **Ugodnosti**, ki se po ZDoh-2 39. (3) 1. ne štejejo kot boniteta, so **v tej točki zakona navedene primeroma**, tj. ne gre za »zaprt« seznam (uporabljen je izraz »zlasti). **Izrecno so navedene** zgolj naslednje ugodnosti:
 - regresirana prehrana med delom (primer: delodajalec delavcem namesto povračila za prehrano med delom zagotavlja malico »v naravi« - topel ali hladen obrok (vzporedni davčni vidik: če vrednost obroka presega znesek po Uredbi, ali je presežek davčno priznan odhodek → po ZDDPO-2 se prehrana prizna v obračunanem znesku).
 - uporaba prostorov za oddih in rekreacijo (primer: delodajalec za celoten delovni kolektiv najame telovadnico),
 - pogostitve ob praznovanjih in v drugih podobnih primerih zagotavljanja običajnih ugodnosti (primer: novoletna zabava za delavce, zabava ob jubileju podjetja).

ZGLED – pogostitev ob praznovanjih

Delodajalec je ob jubileju podjetja za delavce priredil zabavo s pogostitvijo.

V kolikor so se zabave s pogostitvijo imeli možnost (pravico) udeležiti vsi delavci in je pri zabavi s pogostitvijo šlo za ugodnost manjše vrednosti, se zabava ne šteje za boniteto.

V kolikor se zabave s pogostitvijo niso imeli možnosti (pravice) udeležiti vsi delavci in/ali pri zabavi ni šlo za ugodnost manjše vrednosti, se zabava šteje za boniteto.

Različica zgleda: kaj če gre za »mešano« zabavo delavcev in poslovnih partnerjev?

(ODPRTO) VPRAŠANJE

Ali se **vse ugodnosti manjših** vrednosti, ki jih delodajalec zagotavlja vsem delojemalcem **pod enakimi pogoji**, obravnava **po ZDoh-2 39 (3) 1.**? (kaj ima večjo težo: gramatikalna razlaga zakona ali obrazložitev namena zakona -> **težavnost vrednotenja in prisojanja vrednosti** posamezne ugodnosti **posameznemu** delojemalcu).

ZDoh-2 39. (3) 2.

Za boniteto se ne štejejo tista plačila delodajalca za dopolnilno **izobraževanje in usposabljanje** delojemalcev, ki je **v zvezi s poslovanjem** delodajalca.

Za (ne)obračun bonitete po tej točki je treba presoditi, ali gre za:

- izobraževanje / usposabljanje, in
- ali je izobraževanje / usposabljanje v zvezi s poslovanjem delodajalca.

Ker se v glavnini primerov dohodki iz delovnega razmerja v smislu opredelitve ZDoh-2 dosegajo kot dohodki na podlagi pogodbe o zaposlitvi (»Pravega« delovnega razmerja), lahko (moramo) pri presoji izhajamo iz določb **ZDR**, ki vsebuje tudi **določbe** o pravicah in obveznostih delodajalca in delavca **glede izobraževanja delavca**. **172. člen ureja izobraževanje delavcev**, 173. člen pa pravico do odsotnosti z dela zaradi izobraževanja.

ZDR

172. člen

(izobraževanje delavcev)

(1) Delavec ima pravico in dolžnost do stalnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja v skladu s potrebami delovnega procesa, z namenom ohranitve oziroma širitve sposobnosti za opravljanje dela po pogodbi o zaposlitvi, **ohranitve zaposlitve** ter **povečanja zaposljivosti**.

(2) Delodajalec je dolžan zagotoviti izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje delavcev, če **tako zahtevajo potrebe delovnega procesa ali če se je** z izobraževanjem, izpopolnjevanjem ali usposabljanjem **možno izogniti odpovedi** pogodbe o zaposlitvi **iz razloga nesposobnosti ali poslovnega razloga**. **V skladu s potrebami** izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja delavcev ima **delodajalec pravico delavca napotiti na izobraževanje**, delavec pa ima pravico, da sam kandidira.

(3) Trajanje in potek izobraževanja ter **pravice pogodbenih strank med izobraževanjem in po njem** se določijo s **pogodbo o izobraževanju oziroma s kolektivno pogodbo**.

172. člen ZDR ureja izobraževanje (izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje), **ki je skladno** (se »pokriva«) z zahtevami delovnega procesa, in katerega namen je:

- **ohraniti sposobnosti** za opravljanje dela po pogodbi o zaposlitvi, ali
- **širiti sposobnosti** za opravljanje dela po pogodbi o zaposlitvi, ali
- **ohraniti zaposlitev**, ali
- **povečati zaposljivost**.

»Pobuda« za takšno izobraževanje lahko izvira s strani delavca ali s strani delodajalca, pri čemer pa je delodajalec v primerih/okolščinah iz ZDR 172. (2) dolžan zagotoviti izobraževanje (t.i. izobraževanje po napotitvi), na katerega se je delavec dolžan odzvati (»Delavec ima pravico in dolžnost ...«).

Pri uresničevanju pravice in dolžnosti delavca do izobraževanja se **upoštevajo interesi in potrebe tako delavca kot tudi delodajalca**, vendar oboje **le v obsegu, ki se prekriva z interesi delodajalca**. **Objektivno gledano**, bi morali biti **interesi delodajalca utemeljeni le (zgolj, samo) s potrebami in zahtevami delovnega** delavčevimi osebnostnimi (privatnimi) lastnostmi.

Skladno s tretjim odstavkom 172. člena ZDR se v zvezi z izobraževanjem določijo:

- **trajanje**,
- **potek**,
- **druge pravice med in po** izobraževanju.

Te (in morebitne druge) medsebojne pravice in obveznosti **se določijo s pogodbo o izobraževanju ali/in kolektivno pogodbo**. V primeru, ko za delojemalca kolektivne pogodbe ne veljajo (npr. poslovodni delavec, prokurist, ki sklepa pogodbo o zaposlitvi po ZDR; »pogodba o poslovanju«) se medsebojne pravice in obveznosti lahko uredijo samo s pogodbo o izobraževanju.

Pri presoji glede (ne)obračuna bonitete je zaradi hierarhije uporabe pravnih aktov s področja delovnih razmerij^[9] ter preverjanja skladnosti interesa delodajalca s potrebami delovnega procesa treba **upoštevati tudi druga dokazila** (pisno dokumentacijo), **in sicer: pogodbo o zaposlitvi in druge splošne akte delodajalca** (npr. akt o sistematizaciji delovnih mest, načrti potreb po kadrih-novega zaposlovanja, poslovni načrti o spremembi (uvedbi/ukinjanju) posamezne vrste dejavnosti ali širitvi obsega/kakovosti obstoječe dejavnosti).

Iz dokazil (predvsem pogodbe o izobraževanju) naj bo razvidno, **zakaj in v čem je doprinos izobraževanja k delovnemu procesu** delodajalca, tj. **zakaj in v čem** se z izobraževanjem:

- **ohranja sposobnosti** za opravljanje dela (npr. za izvajanje dela mora biti delavec seznanjen s spremembami predpisov s tega področja in novimi spoznanji/razvojem stroke in prakse),
- **širi sposobnosti** za opravljanje dela (npr. delavec, katerega delovno mesto po pogodbi o zaposlitvi je »voznik dostavnega vozila«i ima izpit za dostavno osebno vozilo, ne pa tudi za dostavni tovornjak),
- **ohranja zaposlitev** (npr. s predpisom so bili sprejeti dodatni pogoji za opravljanje dela na določenem delovnem mestu, in je zato delavca treba dodatno izobraziti, da bo lahko nadaljeval delo na tem delovnem mestu), ali
- **povečuje zaposljivost** (npr. ker ima delavec samo izpit za tovornjak, je po pogodbi o zaposlitvi njegovo delovno mesto (samo) »voznik tovornjaka«; z izpitom za avtobus bo delavec lahko delal tudi na delovnem mestu »voznik avtobusa«).

Opredelitev pravic in **obveznosti po izobraževanju** naj vključuje tudi **določila tipa** »delavec mora **ostati v delovnem razmerju** pri delodajalcu **še določeno obdobje po končanem izobraževanju** (šolanju) - **v primeru morebitnega prenehanja delovnega razmerja** iz razlogov na strani delavca, mora **delavec delodajalcu povrniti stroške izobraževanja** (šolanja)«. **Odsotnost določb tega tipa** lahko davčni organ uporabi kot argument, da delavec obveznosti iz izobraževanja ni prevzel v zadostni meri^[10]. Dolžnost **do** izobraževanja (udeležba na šolanju) je sicer izvršena, medtem ko dolžnost doprinosa k delovnemu procesu ni (zadostno) izkazana/zavarovana (če delavec iz poslovnih razlogov odpove pogodbo o zaposlitvi doprinosa k delovnemu procesu – poslovanju delodajalca več ne bo, kljub temu pa bo delavec »obogaten« za s šolanjem pridobljeno znanje).

Drugače povedano: le kadar je pridobitev novega znanja delavca povezana s poslovanjem podjetja oziroma je to v interesu delovnega procesa podjetja ali če ima delavec možnost za napredovanje na delovnem mestu po pridobljeni višji stopnji izobrazbe oziroma možnost za pridobitev novega delovnega mesta pri delodajalcu, za katero bo po končanem šolanju usposobljen, se plačila delodajalca za izobraževanje delavca ne štejejo za boniteto na podlagi ZDoh-2 39. (3) 2.

ZDR ne vsebuje določb glede tega, kaj lahko delavec od delodajalca prejme (ima pravico prejeti) v zvezi z izobraževanjem (samo plačilo šolnine ali tudi kakšne druge prejemke). V večini **kolektivnih** pogodb^[11] je glede stroškov izobraževanja po napotitvi določeno, da je delodajalec delavcu dolžan povrniti oz. plačati:

- kotizacijo, šolnino,
- prevoz,
- stroške prehrane,
- stroške bivanja.

Vsekakor pa **delodajalec** delavcu **ni dolžan plačati** (kriti ali povrniti) **tistih stroškov** izobraževanja, **ki niso zapisani v pogodbi** o izobraževanju **in/ali kolektivni pogodbi**.

👉 **ZDoh-2 39. (3) 3.**

Za boniteto se ne štejejo tista plačila delodajalca za zdravstvene preglede delojemalcev, ki jih je delodajalec dolžan zagotoviti na podlagi zakona, ki ureja varnost in zdravje pri delu, tj. Zakona o varnosti in zdravju pri delu (**ZVZD**) in katerih opustitev bi pomenila **kršitev zakona** (ter s tem kazensko odgovornost).

Da je delodajalec **dolžan** zagotoviti zdravstvene preglede delavcev je razvidno iz 22. člena ZVZD, ki določa naslednje:

Delodajalec mora zagotoviti zdravstvene preglede delavcev.

Vrste, način, obseg in roke opravljanja zdravstvenih pregledov iz prejšnjega odstavka, predpiše minister, pristojen za zdravstvo, v soglasju z ministrom, pristojnim za delo.

Delodajalec zagotavlja varovanje zdravja pri delu na način, da naloge varovanja zdravja poveri **pooblaščenemu** zdravniku, tj. zdravniku specialistu s področja medicine dela (15. člen v povezavi

z 10. točko 3. člena ZVZD).

Vrste, način, obseg in roke opravljanja zdravstvenih pregledov iz prvega odstavka 22. člena ZVZD so predpisane s *Pravilnikom o preventivnih zdravstvenih pregledih delavcev*^[12], ki **natančneje (beri: zelo natančno**^[13]) **določa vrste, obseg in vsebino preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev ter način in roke** za opravljanje teh pregledov.

O plačilih za zdravstvene preglede delojemalcev, ki jih je delodajalec dolžan zagotoviti na podlagi ZVZD je možno govoriti samo v primeru, če je zdravstveni pregled opravljen v skladu z določili ZVZD in Pravilnika. **V kolikor zdravstveni pregled ni opravljen v skladu z določili ZVZD in Pravilnika, se šteje za boniteto** (v primeru, ko je del pregleda skladen z ZVZD/*Pravilnikom*, predstavlja boniteto samo tisti del pregleda, ki ni opravljen v skladu z ZVZD/*Pravilnikom*).

↳ ZDoh-2 39. (3) 4.

Izsek iz: Pojasnilo DURS, št. 4210-95/2007, 2. 4. 2007

V skladu s 4. točko tretjega odstavka 39. člena ZDoh-2 se plačila delodajalca za cepljenje delojemalcev ne štejejo za boniteto pod pogojem, da je delodajalec cepljenje dolžan zagotoviti skladno z izjavo o varnosti z oceno tveganja delovnega mesta delojemalca po predpisih, ki urejajo varnost in zdravje pri delu. **Izjava o varnosti**, ki jo mora izdelati in sprejeti vsak delodajalec **skladno s** 14. členom Zakona o varstvu in zdravju pri delu – **ZVZD** (Uradni list RS, št. 56/99 in 64/01), **temelji na ugotovitvi možnih vrst nevarnosti in škodljivosti na delovnem mestu in v delovnem okolju ter oceni tveganja za nastanek poškodb in zdravstvenih okvar**. Način izdelave izjave o varnosti, njeno vsebino ter podatke, na katerih mora temeljiti ocena tveganja, v skladu s tretjim odstavkom 14. člena ZVZD določi in predpiše minister, pristojen za delo, v sodelovanju z ministrom, pristojnim za zdravje, glede na naravo dejavnosti in velikost podjetja.

Če obstaja splošna politika podjetja o obveznem cepljenju delojemalcev z določenim cepivom, to **še ne pomeni, da se plačilo cepljenja s strani delodajalca ne šteje za boniteto**. V skladu z zgoraj navedenim **mora biti cepljenje delojemalcev povezano z ugotovitvijo** možnih vrst **nevarnosti in škodljivosti na delovnem mestu in v delovnem okolju ter na tej podlagi pripravljene ocene tveganja**.

↳ ZDoh-2 39. (3) 5.

Ta odstavek se nanaša na specifične primere dodatnega obsega zavarovanja za **nesreče pri delu**, ki ga je delodajalec dolžan zagotoviti na podlagi zakona. ZVZD 12. člen namreč določa:

[...]

[...]

Delodajalec mora delavce, ki opravljajo posebno težka in zdravju škodljiva dela in delavce, ki opravljajo dela, ki jih po določeni starosti ni mogoče več poklicno opravljati, obvezno poklicno zavarovati v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Obveznost delodajalca iz zavarovanja za primer **poškodbe pri delu** in poklicne bolezni je odvisna od ravni varnosti in zdravja pri delu.

Obveznost delodajalca iz prejšnjega odstavka **določita** v skladu s predpisi o zdravstvenem zavarovanju in predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju **Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije in Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije**.

Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije določi stopnjo prispevka za poškodbo pri delu in poklicno bolezen v skladu z 56. členom zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 9/92, 13/93, 9/96 in 29/98) najkasneje v dvanajstih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

↳ ZDoh-2 39. (3) 6.

ZGLED

Delavec se v službo vozi z lastnim osebnim motornim vozilom. Ker se delavčevo delovno mesto nahaja v strogem centru mesta, kjer ob času začetka delovnega časa ni mogoče (dovolj hitro) najti parkirnega prostora, je delodajalec v parkirni hiši kupil/najel parkirni prostor, na katerem lahko delavec parkira svoje lastno osebno motorno vozilo. Delavec delodajalcu za parkiranje ne plačuje.

Na podlagi ZDoh-2 (3) 6. zagotovitev parkirnega prostora za delavca ne predstavlja bonitete.

Če delodajalec delavcu zagotovi uporabo parkirnega prostora, je to ugodnost, ki pa ni boniteta. Umestitev zagotovitve parkirnega prostora delavcu v ZDoh-2 39. (3) 6. je neodvisna od okoliščine lastništva parkirnega prostora. Iz vidika dohodnine (ne pa tudi davčno priznanih odhodkov!) prav tako ni pomembno, če delodajalec zaračuna delojemalcu najemnino ali ne.

👉 ZDoh-2 39. (3) 7.

Izsek iz: Pojasnilo DURS, št. 4210-95/2007, 2. 4. 2007

Uporaba računalniške in telekomunikacijske opreme, ki jo delodajalec zagotovi delojemalcu, se na podlagi 7. točke tretjega odstavka 39. člena ZDoh-2 ne šteje za boniteto. Pri tem **dikcija »zagotoviti računalniško in telekomunikacijsko opremo« ni omejena le na zagotovitev** računalnika ali telefonskega **aparata. Tudi** če npr. delojemalec uporablja svoj računalnik ali telefonski aparat, **delodajalec pa plačuje storitve mobilne telefonije ali pa dostop do internetnih storitev, se to v skladu z navedeno določbo ne šteje za delojemalčevo boniteto.**

👉 ZDoh-2 39. (4) in (5)

Četrty in peti odstavek 39. člena ZDoh-2 določata ugodnosti, ki so bonitete, vendar ki se, v kolikor so izpolnjeni z ZDoh-2 določeni pogoji, ne všttevajo v davčno osnovo za dohodnino.

(4) Če delodajalec podari otroku delojemalca darilo v mesecu decembru, se vrednost darila ne všteta v davčno osnovo delojemalca, če njegova **vrednost ne presega 42 eurov**. Navedeno velja za darilo **otroku do starosti 15 let**.

(5) Bonitete, ki jih delodajalec delojemalcu **ne zagotavlja redno ali pogosto**, se ne vključujejo v davčno osnovo delojemalca, **če vrednost vseh bonitet v mesecu ne presega 13 eurov**. Ta določba **velja le za bonitete iz delovnega razmerja**.

Pogoji za nevšttevanje vrednosti darila, ki ga delodajalec podari otroku delojemalca, **v davčno osnovo delodajalca!!**^[14], so:^[15]

- čas obdaritve (izročitve darila): v decembru
- vrednost darila: do (vključno) 42 €
- starost obdarjenca (otroka): do 15 let (**Pozor!** »do«, in ne »ne presega«).

☒ VPRAŠANJE

Ali se starostni pogoj presoja glede na otrokovo starost v trenutku (na dan, v mesecu) obdaritve?

Glede tega vprašanja **bi lahko smiselno** uporabili vsebino pojasnila DURS, št. 4210-409/2007, 23. 10. 2007 - **Starostna meja kot pogoj za priznanje olajšave po Zakonu o dohodnini**

Menimo, da je treba **tudi v drugih primerih, ko zakon kot pogoj** za priznanje olajšave **določa starostno mejo, dopolnitev ali preseganje določene starosti upoštevati na letni ravni**. To pomeni, da se olajšava po tretjem odstavku 113. člena prizna osebi, ki se je vpisala na študij v letu, ko je dopolnila starost 26 let, ne glede na to, da je ob samem vpisu dejansko že starejša od 26 let (starost 26 let je na primer dopolnila v mesecu juniju, na študij pa se je vpisala septembra).

Prevedba vsebine pojasnila DURS na področje obdaritve otrokov delavcev:

Menimo, da je treba **v primerih, ko zakon kot pogoj** za nevšttevanje bonitete v davčno osnovo **določa starostno mejo**, izpolnjevanje pogoja **določene starosti upoštevati na letni ravni**. To pomeni, da se pogoj »do starosti 15 let« prizna (tudi) pri otroku, ki je v letu obdaritve

dopolnil starost 15 let, ne glede na to, da je ob sami obdaritvi dejansko že starejši od 15 let (starost 15 let je na primer dopolnil v mesecu juniju, darilo pa je prejel v decembru).

☒ POZOR

- V primeru izročitve »sestavljenega darila« se kot vrednost darila upošteva **skupna** vrednost daril (primer: novoletno darilo otroku obsega 1 x žoga vredna 30 € + 1 x igračka vredna 12 € + 1 x čokolada vredna 1 €; vrednost darila znaša 43 €).
- »Izvedbeni prireditveni stroški« (npr. oseba, ki proti plačilu odigra Dedka mraza; čarovnik, glasbeni izvajalec, tudi pogostitev) se ne vštejejo v vrednost darila (problem pripisovanja k posamezni davčni osnovi – ali so res vsi otroci enako »udeleženi« na tem strošku) => (?) obravnava po 1. točki 3. odstavka 39. člena ZDoh-2 (je ugodnost, ni boniteta).

(Tudi) **Peti odstavek 39. člena ZDoh-2 temelji na logiki (ne)smiselnosti obdavčevanja ugodnosti manjših vrednosti**, pri čemer pa **vsebuje naslednje varovalke/pogoje**:

- »ne zagotavlja **redno ali pogosto**«
S tem se rešuje primer: »enkratna vrednost ugodnosti je nizka, vendar je ugodnost omogočena večkrat (ponavljajoče), zato njena večkratna vrednost ni nizka«.
- »če **vrednost vseh bonitet v mesecu ne presega 13 eurov**«.
S tem se rešuje primer: »enkratna vrednost posamezne ugodnosti je nizka in je naklonjena samo enkrat (ali redko, neponavljajoče), vendar so poleg te ugodnosti dane tudi druge ugodnosti, zato zato njihova skupna (mesečna) vrednost ni nizka«.

☒ VPRAŠANJE

Kdaj se bonitete ne zagotavljajo **redno ali pogosto**?

- **Na teoretični ravni** se med »redno« uvršča tudi primer »**edina ugodnost** delavca je **darilo ob novem letu** v vrednosti **10 €**; delavec dobiva ta darila **že 10 let**« => boniteta se pojavlja v točno določenem vzorcu (redu).
- **Četudi so edina boniteta delavca darila z vrednostjo**, ki **ne presega 13 €**, in se ta darila **dajejo »v neredu« (brez vzorca)**, se zastavlja vprašanje, **ali se pogostost začne pri dveh/treh/šestih/... darilih?**

Peti odstavek 39. člena ZDoh-2 je pomemben tudi iz razloga, ker je vsebuje določbo, da **velja** njegova vsebina **samo za dohodke iz delovnega razmerja**.

Obstoj te določbe potrjuje predhodno v gradivu pri komentarju k 37. členu ZDoh-2 **podan zaključek**, da se **bonitete lahko pojavljajo tudi pri obliki dohodka »dohodek iz drugega pogodbenega razmerja«** (npr. pri podjetni pogodbi, delu preko študentskega servisa), kar **posledično pomeni**, da **veljajo tudi za dohodek iz drugega pogodbenega razmerja »bonitetna pravila igre« 39. člena ZDoh-2** (izjema: peti odstavek).

4. VREDNOTENJE IN VŠTEVANJE BONITET V OSNOVO ZA OBRAČUN DOHODNINE IN PRISPEVKOV ZA SOCIALNO VARNOST

4.1. Splošno

Vrednotenje bonitet in njihovo vštevanje v davčno osnovo za dohodnino ureja 43. člen ZDoh-2.

Pravila 43. člena ZDoh-2 veljajo tudi za obračun prispevkov za socialno varnost iz delovnega razmerja po ZDR. Skladno s 3. členom ZPSV se prispevki za socialno varnost »iz bruto« obračunavajo in plačujejo tudi od bonitet, in sicer od osnove, ugotovljene v skladu z zakonom o dohodnini. Enako velja tudi za prispevke »na bruto«, katerih obračunavanje in plačevanje ureja 6. člen, ki se glede obračunavanja in plačevanja prispevkov od drugih prejemkov sklicuje na 3. člen ZPSV.

Pri plačevanju pavšalnih prispevkov (ti se plačujejo pri dohodkih iz drugega odvisnega pogodbenega razmerja in v določenih primerih tudi pri dohodkih, ki niso dohodki iz delovnega razmerja po ZDR, so pa dohodki iz delovnega razmerja po ZDoh-2 – primer: »pogodba o poslovanju« s pravno osebo, ki ni glavni delodajalec) **velja naslednja posebnost:**

Izsek iz: Pojasnilo DURS, št. 424-01-10381/2005, 4. 1. 2006 - Plačevanje 6-odstotnega prispevka od bonitet v zvezi z drugim pogodbenim razmerjem

[...], **ali se znesek obračunane bonitete v zvezi z drugim pogodbenim razmerjem, [...], všteva v osnovo za obračun 6-odstotnega prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje iz II. točke Sklepa o določitvi prispevkov za posebne primere zavarovanja** (Uradni list RS, št. 111/00, 17/02, 22/02, 19/03, 17/04 in 17/05; v nadaljevanju: sklep).

V zvezi z navedenim vprašanjem smo za **stališče** zaprosili **Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije**. Od zavoda smo dne 28. 12. 2005 prejeli pisno pojasnilo, da je treba **v bruto osnovo za plačevanje 6-odstotnega pavšalnega prispevka** za pokojninsko in invalidsko zavarovanje **všteti tudi znesek bonitete**, ki pomeni vrednost ugodnosti v obliki proizvoda ali storitve ali druge ugodnosti v naravi. **Znesek bonitete namreč pomeni plačilo za delo iz drugega pravnega razmerja iz VIII. točke sklepa**. V skladu z navedeno določbo plačujejo 6-odstotni prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje izplačevalci tega plačila.

ZDoh-2

43. člen

(vrednotenje bonitet in vštevanje v davčno osnovo)

(1) **Znesek bonitete se praviloma določa na podlagi primerljive tržne cene. Če primerljive tržne cene ni mogoče določiti, se znesek bonitete določi na podlagi stroška**, ki je nastal **pri delodajalcu v zvezi z zagotavljanjem bonitete, če ni s tem zakonom drugače določeno**. Tako ugotovljena boniteta se zmanjša za plačila, ki jih delojemalec plača delodajalcu v zvezi z zagotavljanjem določene bonitete, če ni s tem zakonom drugače določeno.

Prvi odstavek 43. člena vsebuje splošna pravila vrednotenja in vštevanja bonitet v davčno osnovo. Že iz naslova člena izhaja, da je **treba ločevati med:**

- a) **vrednotenjem bonitete**, in
- b) **vštevanjem bonitete v davčno osnovo**.

Pri določanju zneska bonitete (ovrednotenju bonitete) obstajajo tri (3) pravila.

Pravilo	Znesek bonitete se določi na podlagi:
a-P1	praviloma primerljiva tržna cena (PTC)
a-P2	če a-P1 ni izvedljivo -> stroški delodajalca v zvezi z zagotavljanjem bonitete
a-P3	a-P2 ne velja, če ZDoh-2 drugače določa [16]

Znesek bonitete ni nujno enak znesku, ki se všteje v davčno osnovo!

Pravilo	Znesek bonitete, ki se všteva v davčno osnovo je enak:
b-P1	znesek ovrednotene bonitete – (minus) plačila , ki jih delojemalec plača delodajalcu v zvezi z zagotavljanjem določene bonitete = »efektivna« boniteta
b-P2	b-P2 ne velja, če ZDoh-2 drugače določa

Po pravilu b-P1 se znesek ovrednotene bonitete zmanjša samo za tista plačila, ki so v zvezi z (se nanašajo na) določeno boniteto. Če je bilo delojemalcu zagotovljenih več različnih oblik bonitet (npr. nastanitev in zavarovalna premija) **in delojemalec delodajalcu za te bonitete plačuje, vendar ne za vse, se morebitni presežek plačila za eno boniteto nad njenim ovrednotenim zneskom ne more prenesti na drugo boniteto**. Drugače povedano: uporabiti je treba pristop »od spodaj navzgor«, tj. (znesek bonitete 1 – plačila za boniteto 1) + (znesek bonitete 2 – plačila za boniteto 2), in ne »od zgoraj navzdol«, tj. (znesek bonitete 1 + znesek bonitete 2) – (plačila za boniteto 1 + plačila za boniteto 2).

Drugi do peti odstavek 43. člena vsebujejo **posebna pravila** vrednotenja in vštevanja bonitet v davčno osnovo za **posamezne** (nekateri, specifični) **pojavnne oblike oziroma okoliščine zagotavljanja bonitet**.

(2) Če delodajalec zagotovi delojemalcu osebno motorno vozilo za privatne namene, se ne glede na dejansko uporabo vozila za privatne namene in ne glede na način, kako je delodajalec pridobil vozilo, v davčno osnovo delojemalca vsteva 1,5% nabavne vrednosti vozila mesečno, za vsak začetni koledarski mesec uporabe vozila. Nabavna vrednost vozila, ki se upošteva pri izračunu davčne osnove, se v drugem letu zniža za 15% in v naslednjih letih do vključno četrtega leta še vsako leto za 15%, v petem letu se zniža še za 10% in v naslednjih letih do vključno osmega leta še vsako leto za 10%, v vseh naslednjih letih je enaka 10%. Če delojemalec mesečno prevozi manj kot 500 km v privatne namene, se nabavna vrednost, ugotovljena na način določen v prejšnjem stavku, zmanjša za 50%. Če delodajalec zagotovi gorivo za privatno uporabo vozila, se davčna osnova mesečno poveča za 25%. Boniteta se ne ugotavlja v primeru uporabe osebnega vozila zaradi izvajanja ukrepov varovanja, ki jih izvaja policija v skladu z zakonom o policiji.

(3) Če delodajalec delojemalcu zagotovi nastanitev s plačilom najemnine ali brez plačila najemnine in vrednosti bonitete za nastanitev delojemalca **ni mogoče določiti v višini tržne vrednosti ali v višini stroškov** delodajalca, se vrednost bonitete določi mesečno v višini 0,6% tržne vrednosti premoženja, s katerim se zagotavlja nastanitev delojemalca, na dan obračuna bonitete.

(4) Če delodajalec delojemalcu zagotovi pravico do nakupa oziroma pridobitve delnic po znižani vrednosti ali pravico do pridobitve drugega premoženja, se boniteta ugotavlja na dan, ko je pravica izvršena oziroma na dan, ko je delojemalec pridobil delnice ali kako drugo vrsto premoženja. Če delojemalec odsvoji pravico do nakupa delnic ali do pridobitve drugega premoženja, se boniteta ugotavlja na dan odsvojitve navedene pravice.

(5) Če delodajalec delojemalcu zagotovi posojilo brez obresti ali z obrestno mero, ki je nižja od tržne, se boniteta določi na podlagi tržne obrestne mere. Za tržno obrestno mero se šteje priznana obrestna mera, ki jo določi minister, pristojen za finance, na podlagi zakona, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb za potrebe določanja obresti med povezanimi osebami.

4.2. Uporaba osebnih motornih vozil - ZDoh-2 43. (2)

Drugi odstavek 43. člena ZDaoh-2 se uporablja **samo za** vrednotenje bonitete za **osebna motorna** vozila (OMV), ne pa tudi za druga vozila (npr. uporaba tovornjaka, motornega kolesa za privatne namene).

Obstoj bonitete za OMV je odvisen samo od okoliščine, da je **delodajalec zagotovil delojemalcu OMV za privatne namene**.

»Zagotovil za privatne namene« **ne pomeni**, da je delojemalec OMV **dejansko** uporabljal za privatne namene. Zadostuje, da je delojemalec imel možnost, da OMV uporablja v privatne namene.

Obstoj bonitete za OMV ni odvisen od načina pridobitve OMV (nakup, finančni najem poslovni najem, lastna izdelava). **Za vse načine pridobitve OMV veljajo enaka pravila** vrednotenja bonitete.

V primeru uporabe OMV zaradi izvajanja ukrepov varovanja, ki jih izvaja policija v skladu z zakonom o policiji, se boniteta ne ugotavlja.

Boniteta za OMV se ne vrednoti na podlagi primerljive tržne cene (PTC), temveč se določa v pavšalnem znesku (po pogoju a-p1 se PTC uporablja (samo) **praviloma**).

Pravila vrednotenja bonitete za OMV v pavšalnem znesku so:

- boniteta se ugotavlja **mesečno** (tj. na ravni oz. za vsak koledarski mesec posebej),
- **ovrednotenje je vezano na nabavno vrednost OMV (Vnab) -> osnovni pavšal 1,5% Vnab** za vsak začetni koledarski mesec uporabe,
- **Vnab, od katere se izračunava osnovni pavšal 1,5%, se znižuje glede na leta**, in znaša:
 - v 1. letu: prvotna Vnab
 - v 2. letu: prvotna Vnab znižana za 15%

- v 3. in 4. letu: **za vsako leto znižanje 15%**
- v 5. do vključno 8. letu: **za vsako leto znižanje 10%**
- v 9.+ letu: **10% prvotne VNab**

▪ **odbitok** od osnovnega pavšala:

Če delojemalec **mesečno** prevozi **manj kot 500 km v privatne** namene, se **nabavna vrednost**, ugotovljena na način določen v prejšnjem stavku, **zmanjša za 50%**.

▪ **pribitek** k osnovnemu pavšalu:

Če delodajalec **zagotovi gorivo za privatno uporabo** vozila, se davčna **osnova mesečno poveča za 25%**.

»Bonitetna lestvica« za OMV - osnovna				
Leto	Nabavna vrednost		Osnovni pavšal	Znesek bonitete (% VNab)
	Prvotna nabavna vrednost (VNab) ^[17] upoštevaje letne odbitke	Za izračun bonitete (% VNab)		
		1	2	3 = 1 x 2
1	VNab	100%	1,5%	1,5000 %
2	VNab – 15%	85%	1,5%	1,2750 %
3	VNab -15% -15 %	70%	1,5%	1,0500 %
4	VNab -15%-15%-15%	55%	1,5%	0,8250 %
5	VNab -15%-15%-15%-10%	45%	1,5%	0,6750 %
6	VNab -15%-15%-15%-10%-10%	35%	1,5%	0,5250 %
7	VNab -15%-15%-15%-10%-10%-10%	25%	1,5%	0,3750 %
8	VNab -15%-15%-15%-10%-10%-10%-10%	15%	1,5%	0,2250 %
9 +	VNab x 10%	10%	1,5%	0,1500 %

Primer izračuna za leto 2: $0,85 \times 0,015 = 0,01275$ oz. 1,275 %

»Bonitetna lestvica« za OMV - z odbitkom				
Leto	Nabavna vrednost za izračun bonitete (% VNab)	Odbitek od VNab	Osnovni Pavšal	Znesek bonitete (% VNab)
	1	2	3	4 = 1 x 2 x 3
1	100%	50%	1,5%	0,7500 %
2	85%	50%	1,5%	0,6375 %
3	70%	50%	1,5%	0,5250 %
4	55%	50%	1,5%	0,4125 %
5	45%	50%	1,5%	0,3375 %
6	35%	50%	1,5%	0,2625 %
7	25%	50%	1,5%	0,1875 %
8	15%	50%	1,5%	0,1125 %
9 +	10%	50%	1,5%	0,0750 %

»Bonitetna lestvica« za OMV - s pribitkom				
Leto	Nabavna vrednost za izračun bonitete (% VNab)	Osnovni pavšal	Pribitek (povečanje davčne osnove)	Znesek bonitete (% VNab)
	1	2	3	4 = 1 x 2 x 3
1	100%	1,5%	25%	1,8750 %
2	85%	1,5%	25%	1,5937 %
3	70%	1,5%	25%	1,3125 %
4	55%	1,5%	25%	1,0312 %
5	45%	1,5%	25%	0,8437 %

6	35%	1,5%	25%	0,6562 %
7	25%	1,5%	25%	0,4687 %
8	15%	1,5%	25%	0,2812 %
9 +	10%	1,5%	25%	0,1875 %

☒ POZOR

ZDoh-2 pri varianti **"pribitek"** določa 25% **povečanje davčne osnove** (in ne nabavne vrednosti), kar pa **je nelogično**. Po prvem odstavku 43. člena ZDoh-2 je davčna osnova za boniteto: »znesek bonitete – (minus) plačila delojemalca za boniteto«.

Drugi odstavek ureja izračun zneska bonitete za OMV, kar pomeni, da davčne osnove ni mogoče izračunati, dokler ni izračunan znesek bonitete. Ker je davčna osnova lahko samo ena, vodi (kar zadeva vrstni red matematičnih operacij) vezava »pribitka« na davčno osnovo k »začaranemu krogu« (znesek je odvisen od osnove, osnova pa je odvisna od zneska). Zato lahko zaključimo, da je v primeru, ko delavec za privatno uporabo OMV plačuje, pravilen vrstni red izračuna zneska bonitete naslednji: 1. ugotovitev Vnab; 2. izvršitev pribitkov/odbitkov; 3. odštetje plačil za boniteto.

ZGLED

Izhodišča: Vnab 20.000 EUR, drugo leto uporabe OMV, ni odbitka (tj. delavec v privatne namene prevozi več kot 500 km), delavec za uporabo OMV plačuje 100 € na mesec

Vrstni red izračuna:

- **Pravilno:** $(0,85 \times 20.000 \text{ €} \times 0,015 \times 1,25) - 100 \text{ €} = 218,75 \text{ €}$
- **Napačno:** $((0,85 \times 20.000 \text{ €} \times 0,015) - 100 \text{ €}) \times 1,25 = 193,75 \text{ €}$

▪ »Bonitetna lestvica« z odbitkom in pribitkom

»Bonitetna lestvica« za OMV – z odbitkom in pribitkom					
Leto	Nabavna vrednost za izračun bonitete (% VNab)	Odbitek od Vnab	Osnovni pavšal	Pribitek (povečanje davčne osnove)	Znesek bonitete (% VNab)
	1	2	3	4	5 = 1 x 2 x 3 x 4
1	100%	50%	1,5%	25%	0,9375 %
2	85%	50%	1,5%	25%	0,7968 %
3	70%	50%	1,5%	25%	0,6562 %
4	55%	50%	1,5%	25%	0,5156 %
5	45%	50%	1,5%	25%	0,4218 %
6	35%	50%	1,5%	25%	0,3281 %
7	25%	50%	1,5%	25%	0,2343 %
8	15%	50%	1,5%	25%	0,1406 %
9 +	10%	50%	1,5%	25%	0,0937 %

*Opomba: Ker se **boniteta lahko zmanjša za plačila**, ki jih delojemalec plača delodajalcu v zvezi z zagotavljanjem določene bonitete, obstajajo **poleg predhodno prikazanih štirih »bonitetnih lestvic« še dodatne štiri (4) lestvice**, katerih pa v gradivu ne prikazujemo.*

Drugi odstavek 43. člena ZDoh-2 je v delu, ki opredeljuje pravila zniževanja nabavne vrednosti vozila (tj ... se v drugem letu zniža za 15% ...) **napisan »nerodno«, ker ne opredeljuje s katerim letom se začne** zniževanje vrednosti vozila, ki se upošteva pri izračunu davčne osnove – ali je to leto:

1. prve nabave nasploh (tj. pri katerikoli osebi),
2. nabave pri delodajalcu,

3. prve privatne uporabe pri delodajalcu,
4. prve privatne uporabe s strani določenega delavca.

Upošteva se, da je **eden izmed temeljnih ciljev ZDoh-2 je enaka davčna obremenitev zavezancev v enakih ekonomskih razmerah**, uporaba možnosti 1, 3 in 4 ni primerna/ustrezna, saj vodijo pri vsebinsko enakih dejanskih stanjih k različnim višinam bonitete (glej zgled v nadaljevanju). **Zniževanje vrednosti vozila**, ki se upošteva pri izračunu davčne osnove, se začne **skladno z možnostjo 2 – letom nabave**.

ZGLED – dokaz, zakaj je možnost 2 pravilna pri nakupu

Delodajalec nabavi dve identični rabljeni OMV, ki sta ob nabavi obe stari dve leti. Delodajalec:

- OMV1 takoj po nabavi da v uporabo za privatne namene delavcu D1,
- OMV2 po poteku enega leta od nabave da v uporabo za privatne namene delavcu D2.

Primerjava % Vnab pri D1 in D2 v drugem letu po nabavi ob uporabi različnih možnosti štetja let:	% Vnab	
	delavec 1	delavec 2
način štetja let		
1. prva nabave nasploh	55%	55%
2. nabava pri delodajalcu	85%	85%
3. prva privatna uporaba pri delodajalcu	85%	100%
4. prva privatna uporaba s strani določenega delavca	85%	100%

Iz tabele je razvidno, da možnosti 3 in 4 nista ustrezni. Kljub temu, da prejemata D1 in D2 po vsebini enako ugodnost (identično in enako staro OMV), je % VNab različen.

Možnost 1 daje sicer enak rezultat tako za A kot za B, vendar ni ustrezna, saj je v nasprotju z osnovno ekonomsko logiko določb o vrednotenju bonitete za OMV. Namen določb o zniževanju VNab za določen % glede na leta je ta, da se prejemnika bonitete z dohodnino obremenijo v odvisnosti od **ekonomske** vrednosti zagotovljene bonitete. Z uporabo vozila (ki se začne ob prvi nabavi nasploh) se njegova uporabna (in s tem ekonomska) vrednost zmanjšuje (če sta vozili identični, daje 9 let staro OMV manj ugodja kot novo OMV). Sledeč tej logiki se zato Vnab, ki je izhodišče za obračun bonitete, znižuje v odvisnosti od starosti vozila. V primeru nakupa rabljenega OMV je okoliščina (ob)rabe že izražena/upoštevana v nižji nakupni ceni, ki je element nabavne vrednosti. Ker bi v takem primeru bi s štetjem let od »prva nabava nasploh« okoliščino zmanjšane ekonomske vrednosti upoštevali dvakrat, je zato treba pravilnost možnosti 1 zavreči.

ZGLED – posebnost: **Od kdaj se šteje »nabava pri delodajalcu«?**

Delodajalec je aprila 2006 vzel OMV v poslovni najem in ga dal delavcu D v uporabo za privatne namene. V maju 2009 delodajalec OMV odkupi. Delavec D OMV še vedno uporablja za privatne namene. Predpostavimo, da se boniteta ugotavlja na podlagi osnovne bonitetne lestvice.

Ali se boniteta po odkupu OMV izračunava:

1. od nabavne vrednosti:
 - a) kot se je izračunavala do odkupa (tj. upošteva se nabavna vrednost pri najemodajalcu), ali
 - b) iz maja 2009,
2. kot da gre za uporabo v:
 - a) četrtem letu, ali (prva nabava pri delodajalcu nasploh)
 - b) prvem letu?

Odgovor (pravilna kombinacija): 1b – 2b

Tudi v tem primeru velja, da je okoliščina (ob)rabe OMV že izražena/upoštevana v nižji nakupni ceni, ki je element nabavne vrednosti. Ker bi s štetjem let od »prva nabava pri delodajalcu nasploh« okoliščino zmanjšane ekonomske vrednosti upoštevali dvakrat, je treba sprejeti

zaključek, da se v primeru, ko je OMV pri delodajalcu predhodno že uporabljano, vendar ne na lastniški način, z nakupom (odkupom) OMV zmanjševanje Vnab ponovno začne pri 100% Vnab.

☒ **POZOR**

Znesek bonitete ne vključuje (»pokriva«) vseh stroškov OMV, temveč samo stroške, ki so vezani na OMV.

Izsek iz: Pojasnilo DURS, št. 4200-68/2007, 22. 8. 2007 - *Davčna obravnava stroškov, povezanih z uporabo službenega vozila za zasebne namene*

ZDoh-2 torej v drugem odstavku 43. člena, kjer je določen način vrednotenja bonitete in vštevanja v davčno osnovo, za uporabo službenega motornega vozila v zasebne namene ne vključuje posebnih določb glede pokrivanja stroškov amortizacije, zavarovanja vozila, stroškov tekočega vzdrževanja in morebitnih drugih stroškov, ki se nanašajo na samo vozilo, in iz tega izhaja, da se za zneske teh stroškov znesek bonitete ne poveča. Ti stroški štejejo tudi kot davčno priznani odhodki (ne glede na število prevoženih kilometrov v zasebne namene), ker je izpolnjen pogoj, da so kot drugo izplačilo v zvezi z zaposlitvijo obdajčeni po zakonu, ki ureja dohodnino. ZDoh-2 pa **vsebuje posebno določbo glede stroškov goriva. Če delodajalec zagotovi gorivo za zasebno rabo, se davčna osnova mesečno poveča za 25 %.**

Dodajamo pa, da **strošek cestnine** ob uporabi službenega vozila za zasebne namene **ni strošek, ki bi bil vezan na samo vozilo** (kakor je to npr. strošek zavarovanja vozila), zato **ni vključen v osnovi za obračun bonitete**, ki je določena v višini 1,5 % nabavne vrednosti vozila mesečno. **Če bi bil znesek vključen, bi moralo biti to v določbah drugega odstavka 43. člena ZDoh-2 posebej navedeno.** Ker znesek morebitnih cestnin, ki jih plača delodajalec za zasebne namene delojemalca, ni vključen v osnovo za obračun bonitete za uporabo službenega vozila v zasebne namene, je treba od takšne bonitete dodatno obračunati in plačati dohodnino.

Izsek iz: Pojasnilo MF, št. 421-177/2008, 8. 7. 2008 - *Davčna obravnava stroška za nakup vinjete*

Glede na to, da je **vinjeta vezana na vozilo** menimo, da je strošek delodajalca za nakup vinjete **že vključen v boniteto po drugem odstavku 43. člena ZDoh-2** (tj. v 1,5 % nabavne vrednosti vozila).

☒ **POSEBNOST** - Obračun bonitete, ko ima delojemalec v enem mesecu pravico do uporabe dveh različnih vozil.

Izsek iz: Pojasnilo DURS, št. 4210-916/2006, 17. 11. 2006

Tedaj se **za obe vozili ločeno obračuna mesečna vrednost bonitete [...]**

Ob predpostavki, da zaposleni nima možnosti sočasne uporabe dveh različnih vozil, se na navedeni način izračunana vrednost bonitete za vsako vozilo upošteva v sorazmernem delu glede na število dni v koledarskem mesecu, ko je delojemalec imel pravico do uporabe posameznega vozila v privatne namene.

4.3. Nastanitve – ZDoh-2 43. (3)

Posebno pravilo določanja zneska bonitete za nastanitvev (**0,6% tržne vrednosti premoženja**, s katerim se zagotavlja nastanitev delojemalca, na dan obračuna bonitete) se uporabi **samo v primeru, če zneska bonitete ni mogoče določiti na podlagi pravila a-p1 (primerljiva tržna cena) in tudi ne na podlagi a-p2 (stroški delodajalca).**

Najbolj **tipična primera** nastanitvev so (službena) **stanovanja in počitniške kapacitete.** Kaj je to »nastanitev«, v ZDoh-2 ni opredeljeno.

Tudi za nastanitev velja, da je obstoj bonitete iz tega naslova odvisen zgolj od okoliščine, da je delodajalec zagotovil delojemalcu nastanitev. Za ugotovitev bonitete ni bistveno, ali je delodajalec lastnik nepremičnine/prostora, s katerim se zagotavlja nastanitev. Prav tako ni

pomembno, če delodajalec zaračuna delojemalcu najemnino ali ne. Obstoj bonitete iz naslova nastanitve tudi v primeru plačevanja najemnine pa ne pomeni, da bo delavec za nastanitev plačal dvakrat (1. najemnina; 2. zaradi obračunane bonitete nižja neto plača). Predhodno je že bilo opozorjeno na razliko med boniteto v smislu zneska bonitete in boniteto v smislu zneska, ki se všteje v davčno osnovo. Velja namreč, da se znesek bonitete zmanjša za plačila, ki jih delojemalec plača delodajalcu v zvezi z zagotavljanjem določene bonitete.

4.4. Posojila – ZDoh-2 43. (5)

Obstoj bonitete iz naslova posojila, ki ga delodajalec zagotovi delojemalcu je **odvisen od razmerja med pogodbeno in tržno obrestno mero. Za tržno obrestno mero se šteje priznana obrestna mera (POM)**, ki jo določi minister, pristojen za finance, na podlagi zakona, ki ureja davek od dohodkov pravnih oseb za potrebe določanja obresti med povezanimi osebami.

Pravilo:

- **če pogodbeno obrestna mera = ali > POM:** **boniteta ne obstaja,**
- **če pogodbene obrestne mere ni ali je < POM:** **boniteta obstaja.**

V ZDoh-2 ni opredeljeno, na podlagi katerega POM se opravi presoja, ali gre za boniteto ter ugotavlja njen znesek (POM veljavna: v mesecu odobritve posojila; ob vsakem izplačilu dohodka; v mesecu obračuna obresti). V zvezi s tem je Ministrstvo za finance v pojasnilu št. 4036-16/2007/2, 14. 11. 2007 - *Boniteta – posojilo z obrestno mero nižjo od tržne* zavzelo naslednje stališče:

Upošteva se navedeno ugotavljamo, da je **za presojo, ali gre pri določenem posojilu za boniteto, ter za vrednotenje bonitete, relevantna, v času odobritve posojila, zadnja objavljena priznana obrestna mera**, ki jo je na podlagi zakona, ki ureja oziroma je urejal davek od dohodkov pravnih oseb, za potrebe določanja obresti med povezanimi osebami določil minister pristojen za finance. **Če je posojilo odobreno pred objavo prve obrestne mere (pred letom 2005) se za določanje bonitete uporablja prva objavljena priznana obrestna mera – to je za januar 2005.**

POM se po Pravilniku o priznani obrestni meri (Pravilnik-POM) ugotavlja na naslednji način: POM = **variabilni del + pribitek** (za ročnost in za kreditno oceno).

- **Variabilni del:**
 - izražen **v odstotkih**; objavlja se **za posamezno valuto**,
 - objavlja ga Ministrstvo za finance (MF) vsak tretji delovni dan v mesecu – objava je **na spletnih straneh MF in DURS**,
- **Pribitki:** izraženi **v bazičnih točkah** (1 bazična točka = 1/100% = **0,01%**).

Določanje VARIABILNEGA dela POM	
Pravilnik-POM 3. člen (variabilni del priznane obrestne mere za ročnosti večje od 6 mesecev)	Pravilnik-POM 4. člen (variabilni del priznane obrestne mere za ročnosti do vključno 6 mesecev)
○ za euro – EURIBOR ○ za ameriški dolar – LIBOR-USD ○ za japonski jen – LIBOR –JPY ○ za britanski funt – LIBOR-GBP ○ za švicarski frank – LIBOR-CHF Kot EURIBOR, LIBOR-CHF se uporabijo obrestne mere, ki so objavljene na: ○ »Telerata«, na strani 248 za € in na strani 3750 za druge valute (tj. USD, JPY, GBP, CHF), oziroma ○ podobni strani drugega sistema, ki kaže uradne vrednosti medbančnih	Za posojila z ročnostjo: ○ do vključno 1 meseca, ○ do vključno 3 mesecev. in ○ do vključno 6 mesecev se uporabijo se obrestne mere, ki so objavljene na: ○ »Telerata«, na strani 248 za € in na strani 3750 za druge valute (tj. USD, JPY, GBP, CHF) za ustrezne ročnosti (tj. do 1M, do 3M, do 6M), oziroma ○ podobni strani drugega sistema, ki kaže uradne vrednosti medbančnih

obrestnih mer, za ročnost 12 mesecev, na prvi delovni dan v mesecu za tekoči mesec.

Če valuta posojila ni €, USD, JPY, GBP ali CHF, znaša variabilni del POM:
EURIBOR + dvakratnik pribitka na kreditno oceno iz tretjega odstavka 5. člena Pravilnika.

obrestnih mer za ustrezne ročnosti (tj. do 1M, do 3M, do 6M) na prvi delovni dan v mesecu za tekoči mesec.

Če valuta posojila ni €, USD, JPY, GBP ali CHF, znaša variabilni del POM:
POM za € ustrezne ročnosti + dvakratnik pribitka na kreditno oceno iz tretjega odstavka 5. člena Pravilnika.

☒ POZOR

Na spletnih straneh MF / DURS se objavlja samo variabilni del POM Za potrebe ugotavljanja obstoja ter zneska bonitete je treba **ugotoviti tudi višino pribitkov**.

Pravilnik-POM 5. člen (pribitki)



za ročnost	za kreditno oceno
Do vključno: ○ 1 leta – 0 bazičnih točk ○ 5 let – 3 bazične točke ○ 10 let – 5 bazičnih točk ○ nad 10 let – 6 bazičnih točk	Če je zavezanec fizična oseba, znaša pribitek na kreditno oceno 75 bazičnih točk (=0,75%).

ZGLED

Delodajalec (npr d.o.o.) je delojemalcu (delavcu) dne 26.09.2008 odobril posojilo v višini 100.000 €. S posojilno pogodbo se je delavec zavezal, da dolguje delodajalcu poleg glavnice tudi obresti po letni obrestni meri 6%.

Variabilni del POM za september 2008

	EUR	USD	JPY	GBP	CHF
do vključno 1 meseca	4,51300%	2,48563%	0,69750%	5,36125%	2,25167%
do vključno 3 mesecev	4,96100%	2,81000%	0,89000%	5,74875%	2,74167%
do vključno 6 mesecev	5,16500%	3,11250%	0,97000%	5,89250%	2,88000%
12 mesecev	5,32500%	3,19500%	1,15438%	6,00000%	3,16333%

Pri ročnosti posojila	Znaša variabilni del POM
do vključno 1 meseca	4,51300%
nad 1 do vključno 3 mesecev	4,96100%
nad 3 do vključno 6 mesecev	5,16500%
nad 6 mesecev do vključno 1 leta	5,32500%
<i>nad 1 do vključno 5 let</i>	5,32500%
<i>nad 5 do vključno 10 let</i>	5,32500%
<i>nad 10 let</i>	5,32500%

Pribitki k variabilnemu delu POM

Ročnost	Pribitek	
	za ročnost	za kreditno oceno
do vključno 1 meseca	se ne upošteva ^[18]	0,75%
nad 1 do vključno 3 mesecev		0,75%
nad 3 do vključno 6 mesecev		0,75%
nad 6 mesecev do vključno 1 leta		0,75%
nad 1 do vključno 5 let	0,03% ^[19]	0,75%
nad 5 do vključno 10 let	0,05%	0,75%
nad 10 let	0,06%	0,75%

POM (variabilni del POM + pribitki)

Ročnost	POM			
	Variabilni del	Pribitek za		SKUPAJ
		ročnost	kreditno oceno	
do vključno 1 meseca	4,51300%	0,00%	0,75%	5,26300%
nad 1 do vključno 3 mesecev	4,96100%	0,00%	0,75%	5,71100%
nad 3 do vključno 6 mesecev	5,16500%	0,00%	0,75%	5,91500%
nad 6 mesecev do vključno 1 leta	5,32500%	0,00%	0,75%	6,07500%
nad 1 do vključno 5 let	5,32500%	0,03%	0,75%	6,10500%
nad 5 do vključno 10 let	5,32500%	0,05%	0,75%	6,12500%
nad 10 let	5,32500%	0,06%	0,75%	6,13500%

Obstoj bonitete je v danem primeru odvisen od ročnosti posojila. Če je posojilo bilo odobreno do vključno 6 mesecev, boniteta ne obstaja.

Pogodbeno dogovorjena ročnost posojila	Obrestna mera		Boniteta	
	Pogodbena	POM	(da / ne)	Višina
	1	2	3	4 = 2 - 1
do vključno 1 meseca	6%	5,26300%	ne	/
nad 1 do vključno 3 mesecev	6%	5,71100%	ne	/
nad 3 do vključno 6 mesecev	6%	5,91500%	ne	/
nad 6 mesecev do vključno 1 leta	6%	6,07500%	da	0,07500%
nad 1 do vključno 5 let	6%	6,10500%	da	0,10500%
nad 5 do vključno 10 let	6%	6,12500%	da	0,12500%
nad 10 let	6%	6,13500%	da	0,13500%

☒ **POZOR**

Obstoj bonitete ne pomeni, da se boniteta **v davčno osnovo všteje v višini obresti po POM**. V kolikor delojemalec delodajalcu za posojilo plačuje (pogodbene obresti), ta **plačila zmanjšujejo znesek bonitete** (ki se določi v višini POM).

☒ **PRIPOROČILO**

V kolikor mora delojemalec delodajalcu za posojilo plačevati obresti, se naj **obresti plačujejo redno** (najbolj »čista« rešitev je plačevanje za obdobje koledarskega meseca, pri čemer se za določen koledarski mesec obračunane obresti plačajo najpozneje do izplačila plače za ta mesec^[20] - seveda je plačevanje obresti pogojeno z administrativnim delom obračuna obresti).

4.5. Popust pri prodaji blaga in storitev

☒ **POZOR**

Za boniteto iz naslova popusta se štejejo **samo tisti popusti**, ki jih delojemalec prejme **v zvezi z zaposlitvijo**.

ZDoh-2

19. člen

(kaj se ne šteje za dohodke po tem zakonu)

Ne glede na 18. člen tega zakona, se za dohodke fizične osebe po tem zakonu ne štejejo:

[...]

7. ugodnost, ki jo prejme fizična oseba pri nakupu blaga in storitev, vključno s priložnostnim prejemom dodatnega blaga ali storitev, **če je taka ugodnost dostopna vsem strankam pod enakimi pogoji in ni v zvezi z zaposlitvijo** ali dejavnostjo fizične osebe.

Za bonitete iz naslova popusta ZDoh-2 ne določa posebnega načina določanja zneska bonitete, zato se le-ta ugotavlja na podlagi pravila a-P1, tj. v višini primerljive tržne cene (PTC = višina

popusta).

☒ **POZOR**

Popusti v zvezi z zaposlitvijo (**delovnim** razmerjem!), ki jih delodajalec ne zagotavlja redno ali pogosto, se ne vključujejo v davčno osnovo delojemalca, če vrednost vseh bonitet v mesecu ne presega 13 €.

4.6. Izobraževanje

Za bonitete iz naslova izobraževanja delojemalca ali njegovega družinskega člana ZDoh-2 ne določa posebnega načina določanja zneska bonitete, zato se le-ta ugotavlja na podlagi pravila a-P1, tj. v višini primerljive tržne cene (v primeru izvršitve izobraževanja/šolanja s strani zunanjega izvajalca, je PTC v bistvu enaka višini stroška pri delodajalcu–plačila delodajalca za to izobraževanje/šolnino).

4.7. Zavarovalne premije in podobna plačila

Za bonitete iz naslova zavarovanj ZDoh-2 ne določa posebnega načina določanja zneska bonitete, zato se le-ta ugotavlja na podlagi pravila a-P1, tj. v višini primerljive tržne cene (PTC = višina plačane premije).

Z zavarovalno pogodbo se zavarovalec zavezuje, da bo **zavarovalnici plačal** zavarovalno premijo ali prispevek, **zavarovalnica pa se zavezuje, da bo, če se zgodi dogodek, ki pomeni zavarovalni primer, izplačala zavarovancu ali nekemu tretjemu zavarovalnino ali odškodnino ali storila kaj drugega** (921. člen OZ).

Po pojasnilu DURS, št. 4200-139/2006, 29. 8. 2006 - *Življenjsko zavarovanje za vodilne delavce – boniteta, odhodek* velja v primeru, **če se zavarovalna pogodba, v kateri je zavarovanec delojemalec, sklenjena v korist delodajalca, spremeni tako, da je novi upravičenec iz zavarovanja delojemalec, seštevek vseh premij**, ki jih je po tej pogodbi plačal delodajalec (pred spremembo zavarovalne pogodbe), **za boniteto** in se vštevja v davčno osnovo delojemalca v mesecu spremembe zavarovalne pogodbe.

Bonitete iz tega naslova vključujejo tako **zavarovalne premije (primer: življenjsko in nezgodno zavarovanje, pri katerem je upravičenec delojemalec)** kot tudi **podobna plačila (primer: delodajalec dokupi pokojninsko dobo za delavca), ne pa tudi »zavarovalnih ugodnosti«** iz ZDoh-2 **39. (3) 6** (plačila delodajalca za zavarovanje delojemalcev za nesreče pri delu, ki ga je delodajalec dolžan zagotoviti na podlagi zakona in bi opustitev zavarovanja oziroma plačila pomenila kršitev zakona).

Tudi pri zavarovanjih bi se **lahko pojavil primer, da ko bi šlo za ugodnost, ki je boniteta, vendar se le-ta ne bi vključevala v davčno osnovo na podlagi ZDoh-2 39. (5) (primer: delodajalec delavca napoti na službeno pot v tujino, pri čemer mu v zvezi s to potjo plača dodatno zdravstveno zavarovanje – znesek premije ne presega 13 €.** V kolikor delavec ne prejema drugih bonitet in pri tem plačilu **ne gre za redno ali pogosto** zagotavljanje, se dodatno zdravstveno zavarovanje obravnava kot boniteta, ki se ne vštevja v davčno osnovo).

Vsekakor pa mora biti **za obravnavo zavarovanj kot boniteta izpolnjen temeljni pogoj**, da je zaradi plačila zavarovanja **prišlo do povečanja koristi delojemalca (bodisi dejanskega povečanja premoženja, bodisi preprečitve zmanjšanja premoženja)**. Ta vidik je jasno razviden/opisan v pojasnilu MF, št. 421-157/2008, 3. 9. 2008 - *Davčna obravnava premij za zavarovanja povezana z odškodninsko odgovornostjo članov organov vodenja in nadzora*.

Skladno s prvim odstavkom 263. člena Zakona o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 42/06, 10/08 in 68/08) mora član organa vodenja ali nadzora pri opravljanju svojih nalog ravnati v dobro družbe s skrbnostjo vestnega in poštenega gospodarstvenika in varovati poslovno skrivnost družbe. Skladno z drugim odstavkom istega člena so **člani organa vodenja ali nadzora solidarno odgovorni družbi za škodo, ki je nastala kot posledica kršitve njihovih nalog**, razen če dokažejo, da so pošteno in vestno izpolnjevali svoje dolžnosti.

II. V primeru škode, ki nastane družbi kot posledica kršitve nalog članov organov vodenja ali nadzora **lahko družba od članov organov vodenja in nadzora (v nadaljevanju: organov vodenja) zahteva odškodnino. Da bi se družba izognila izgubi, povezani s potencialno dolgotrajnostjo sodnega postopka oziroma nezmožnostjo izterjave odškodnine od odškodninsko odgovornih članov organov vodenja, je lahko ekonomsko smiselno, da družba za takšno škodo sklene zavarovalno pogodbo. Z izplačilom odškodnine iz zavarovanja pa skladno s prvim odstavkom 963. člena Obligacijskega zakonika (Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo) preidejo do višine izplačane zavarovalnine po samem zakonu na zavarovalnico vse zavarovančeve pravice nasproti tistemu, ki je kakorkoli odgovoren za škodo. Odškodninsko odgovorni člani organov vodenja se s plačilom odškodnine s strani zavarovalnice ne razbremenijo obveznosti povrnitve škode, zgolj zahtevek družbe preide na zavarovalnico, ki je izplačala odškodnino. Plačilo premije s strani družbe za takšno zavarovanje se ne šteje za boniteto** po ZDoh-2.

III. Na drugi strani pa **v primeru zavarovanja pred odgovornostjo članov organov vodenja za škodo, ki bi nastala kot posledica kršitve njihovih nalog, zavarovalnica po izplačilu odškodnine družbi nima nobenih zahtevkov nasproti odškodninsko odgovornim članom organov vodenja.** Temu ustrezno je tudi višja zavarovalna premija, kot v primeru zavarovanja za nastalo škodo, pri katerem zavarovalnica praviloma nosi le tveganje povezano z izterjavo odškodnine od povzročitelje škode. **Plačilo premije za takšno zavarovanje s strani družbe se članom organov vodenja šteje za boniteto** po ZDoh-2. Prav tako se za boniteto šteje **zavarovanje za škodo iz prejšnjega odstavka, pri katerem se zavarovalnica delno odpoveduje regresnemu zahtevku** - npr. če je škoda povzročena iz malomarnosti. Vsebinsko ima namreč takšno zavarovanje enake učinke kot zavarovanje odgovornosti.

ZGLED

Delodajalec je z zavarovalnico sklenil nezgodno in življenjsko zavarovanje, po katerem mora zavarovalnica v primeru nesreče oz. doživetja ali smrti določene starosti delavca D, delodajalcu izplačati znesek Z.

Okoliščina, da je zavarovanec (»predmet zavarovanja«) delojemalec, ne pomeni, da je treba obračunati boniteto. Ker je upravičenec delodajalec (motiv za sklenitev npr. nezgodnega zavarovanja je: nadomestitev izpada dohodka v primeru, ko delavec zaradi poškodbe ne more delati; »zavarovanje likvidnostne pozicije« za primer morebitnih odškodninskih zahtevkov delavca v primeru poškodb pri delu, za katere je delodajalec (objektivno) odgovoren), plačilo zavarovalne premije ne predstavlja bonitete.^[21]

4.8. Darila

Med bonitete iz naslova daril spadajo darila, ki jih zagotovi delodajalec na podlagi ali zaradi zaposlitve **nekdanjemu, sedanjemu ali bodočemu** delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu

Za bonitete iz naslova daril ZDoh-2 ne določa posebnega načina določanja zneska bonitete, zato se le-ta ugotavlja na podlagi pravila a-P1, tj. v višini primerljive tržne cene.

☒ POZOR

V odvisnosti od izpolnjevanja pogojev, lahko darila predstavljajo tudi ugodnost, ki se ne šteje za boniteto (ZDoh-2 39. (3) 1.) ali boniteto, ki se ne všteva v davčno osnovo (ZDoh-2 39. (4) ali (5)).

4.9. Pravica do nakupa oziroma pridobitve delnic po znižani vrednosti ali pravica do pridobitve drugega premoženja – ZDoh-2 43. (4)

Specifično je tudi ugotavljanja bonitete iz naslova opcijskih pogodb - zagotovitve pravice do nakupa oziroma pridobitve delnic po znižani vrednosti ali pravice do pridobitve drugega premoženja.

V kolikor delojemalec opcijsko pravico:

- **izvrši** (tj. izkoristi pravico nakupa/pridobitve) se **boniteta ugotavlja na dan, ko je opcijska pravica izvršena**, tj. ko delojemalec pridobi delnice ali kako drugo vrsto premoženja.
- **odsvoji** (tj. pravico do nakupa/pridobitve proda/odtupi preden jo izvrši) se **boniteta ugotavlja na dan odsvojitve te pravice**.

Znesek bonitete se določi na podlagi pravila a-P1 (tj. **primerljiva tržna cena**), **pri določanju davčne osnove** pa se **upoštevajo tudi plačila (izvršilna cena pravice)**. Davčna osnova se posledično ugotovi:

- **v primeru izvršitve**: razlika med tržno vrednostjo delnice/d drugega premoženja v času pridobitve in zneskom, ki ga je delojemalec plačal delodajalcu za to pravico,
- **odsvoji**: vrednostjo, po kateri je bila pravica prodana/odtujena in zneskom, ki ga je delojemalec plačal delodajalcu za to pravico.

5. PODATKOVNE PODLAGE ZA OBRAČUN DOHODNINE IN PRISPEVKOV

Tudi pri zagotavljanju podatkovnih podlag (dokazov) o pravilnosti in pravočasnosti obračunavanja bonitet se srečujemo z enakim problemom, kot pri ugotavljanju, kaj vse je boniteta. Podobno kot v ZDoh-, ki podaja splošno opredelitev pojma »boniteta« ter primeroma našteje posamezne pojavne oblike, **tudi predpisi s področja računovodenja in davčnega postopka ne vsebujejo zaključenega seznama podlag/dokazil, na katerih mora/lahko plačnik davka utemelji (ne)obračun bonitete**. Iz tega razloga je v nadaljevanju opozorjeno na **splošna pravila dokazovanja** v davčnem postopku ter na **najbolj tipične** v praksi uporabljane (s strani davčnega organa zahtevane) **vrste dokazil** (dokumentacije), ki se uporablja za obračunavanje bonitet in dokazovanje pravilnosti tega obračunavanja.

ZDavP-2

76. člen

(dokazno breme)

(1) Zavezanec za davek **mora za svoje trditve** v davčnem postopku **predložiti dokaze**.

(2) Davčni organ mora dokazati dejstva, na podlagi katerih **davčna obveznost nastane** ali **ne nastane** oziroma se **poveča ali zmanjša**.

(3) Če ta zakon ali zakon o obdavčenju ne določa drugače, mora zavezanec za davek dokazati svoje trditve, na podlagi katerih se davčna obveznost zmanjša.

77. člen

(dokazila)

Če ta zakon ali zakon o obdavčenju ne določa drugače, dokazuje zavezanec za davek svoje trditve v davčnem postopku **praviloma s pisno dokumentacijo ter poslovnimi knjigami in evidencami, ki jih vodi v skladu s tem zakonom ali zakonom o obdavčenju, lahko pa predlaga tudi izvedbo dokazov z drugimi dokaznimi sredstvi**.

78. člen

(rok za predložitev dokazov)

Zavezanec za davek mora dokaze predložiti v **roku, ki ga določi davčni organ s pisnim pozivom, s sklepom o začetku postopka davčnega nadzora oziroma s sklepom, ki ga izda v postopku davčnega nadzora**.

(2) Kot **dokaz** se uporabi **vse, kar je primerno za ugotavljanje stanja** stvari in kar **ustreza posameznemu primeru, zlasti** pa **listine, priče, izjave strank, izvedence in ogleda**.

[...]

▪ **Osebna (in druga) vozila**

- V kolikor se **boniteta ne obračunava**:

Evidenca o vožnjah (uporabi vozila), iz katere mora **biti razvidno, da so vsi kilometri bili prevoženi v službene namene**, v kombinaciji s potnimi nalogi za službene vožnje/poti.

Evidenca/potni nalogi se zahtevajo tudi v primeru utemeljitve izplačila (povračil) stroškov, ki niso vezani na vozilo (cestnine, parkirnine) - to vprašanje je povezano tudi z utemeljitvijo izplačila povračil dnevnic.

Zanimivost – izsek iz odločbe davčnega organa druge stopnje (**MF**), izdane v pritožbenem postopku:

Pritožbeni organ meni, da **v primerih, ko službena pot ni natančno definirana, torej ko ni možno z gotovostjo trditi, da je bila** službena pot **dejansko opravljena**, tudi **ni mogoče z gotovostjo zaključiti, da je bilo službeno vozilo takrat uporabljeno v privatne namene**.

- V kolikor se **boniteta obračunava z odbitkom**:

Evidenca o vožnjah (uporabi vozila), iz katere mora **biti razvidno število vseh ter za službene namene prevoženih kilometrov** – razlika so privatne vožnje, ki ne presegati 500 km; službeni del te evidence se utemeljuje/dokazuje v kombinaciji s potnimi nalogi za službene vožnje/poti.

- V kolikor se **boniteta obračunava z odbitkom**:

Evidenca o vožnjah (uporabi vozila), iz katere mora **biti razvidno število vseh ter za službene namene prevoženih kilometrov** – razlika so privatne vožnje, ki ne presegati 500 km; službeni del te evidence se utemeljuje/dokazuje v kombinaciji s potnimi nalogi za službene vožnje/poti.

- V kolikor se **boniteta obračunava, vendar ne s pribitkom / ne obračunava**

Iz na podlagi dokazil o v službene namene prevoženih kilometrih izračunana poraba goriva ne sme (bistveno) **odstopati** (biti nižja) **od dejansko nabavljenega goriva** (računi za bencin/dizel).

▪ **Nastanitve**

- V kolikor se **boniteta ne obračunava**:

Dokazila o izključno službenem namenu koriščenja nastanitve (npr. pogodbe - - potni nalog – računi iz katerih je razvidno, da se je delalo na terenu in da je zato delodajalec moral zagotoviti prenočevanje).

- V kolikor se **boniteta obračunava**:

Dokazila o ustreznosti primerljive tržne cene oz. stroškov oz. tržne vrednosti premoženja.

▪ **Posojila**

- V kolikor se **boniteta ne obračunava**:

Vsa nakazila delavcem/dvigi iz poslovnega TRR morajo **imeti podlago v ustrezni listini** (npr. obračun plače, povračilo stroškov v zvezi z delom; povračilo s strani delavca za delodajalca »založenih« denarnih sredstev za nakup blaga/storitev – npr. poštni stroški; evidenca o gotovinskem poslovanju (blagajna) naj ne izkazuje enormnih stanj).

- V kolikor se **boniteta obračunava**:

Posojilne pogodbe, ki morajo glede zneska in datuma nakazila biti skladne z dejansko izvršenim nakazilom posojila; iz pogodb morajo biti razvidni valuta, ročnost in obrestna mera za posojilo, način obračunavanja obresti, odplačevanja posojila (glavnice in obresti).

▪ **Popusti**

- V kolikor se **boniteta ne obračunava**:

Glede na prakso, da se na računih fizičnim osebam njihovo ime praviloma ne navaja, je težko za dokazati (tako za zavezanca kot za davčni organ), da se (potencialno) odobreni popusti ne nanašajo na delavce.

- V kolikor se **boniteta obračunava**:

Ker je za obračun bonitete v takem primeru treba vedeti, kateri račun s popustom se nanaša na katerega delojemalca, je iz računa razvidno, kolikšen je bil popust (vseeno pa je treba dokazati, da je popust bil odobren glede na primerljivo tržno ceno).

- **Izobraževanja in šolnine**

Pogodbe o izobraževanju v povezavi z ostalimi akti delodajalca. Dokazati je treba, da je izobraževanje izvršenov skladu z (objektivnimi) interesi delodajalca, tj. potrebami delovnega procesa **in da ohranja sposobnosti** za opravljanje dela, **širi sposobnosti** za opravljanje dela, **ohranja zaposlitev, povečuje zaposljivost.**

- **Zavarovalne premije in podobna plačila**

Zavarovalne pogodbe (police) – podatek o tipu pogodbe, zavarovalcu (plačniku), upravičencu.

Dokup pokojninske dobe delavca: za koga je bil izvršen dokup, obračun akontacije (vprašanje pravilnosti brutenja).

- **Darila otrokom**

Podatek o starosti, vrednosti, mesecu izročitve (administrativni »balast«: davčne številke)

- **Zdravniški pregledi** (ki se ne štejejo za boniteto na podlagi ZDoh-2 39. (3) 3.)

Izjava o varnosti z oceno tveganja, pri preventivnih pregledih napotnica; ocena (poročilo) pooblaščenega zdravnika o ugotovitvah pregleda.

6. **BONITETE, KI JIH ZAGOTAVLJAJO POVEZANE OSEBE IN DELODAJALCI IZ TUJINE**

Z vprašanji obdavčitve po ZDoh-2 povezane teoretično možne kombinacije okoliščin »rezidentstvo delojemalca– kraj opravljanja dela – rezidentstvo delodajalca« so:

1. **Delojemalec je rezident Slovenije - Zaposlitev se (fizično) opravlja v Sloveniji - Delodajalec je rezident Slovenije** (delodajalec-rezident je tudi poslovna enota, ki jo nerezident ima v Sloveniji),
2. **Delojemalec je rezident Slovenije - Zaposlitev se (fizično) opravlja v Sloveniji - Delodajalec je nerezident Slovenije,**
3. **Delojemalec je rezident Slovenije - Zaposlitev se (fizično) ne opravlja v Sloveniji - Delodajalec je rezident Slovenije** (delodajalec-rezident je tudi poslovna enota, ki jo nerezident ima v Sloveniji),
4. **Delojemalec je rezident Slovenije - Zaposlitev se (fizično) ne opravlja v Sloveniji - Delodajalec je nerezident Slovenije,**
5. **Delojemalec je nerezident Slovenije - Zaposlitev se (fizično) opravlja v Sloveniji - Delodajalec je rezident Slovenije** (delodajalec-rezident je tudi poslovna enota, ki jo nerezident ima v Sloveniji),
6. **Delojemalec je nerezident Slovenije - Zaposlitev se (fizično) opravlja v Sloveniji - Delodajalec je nerezident Slovenije,**
7. **Delojemalec je nerezident Slovenije - Zaposlitev se (fizično) ne opravlja v Sloveniji - Delodajalec je rezident Slovenije** (delodajalec-rezident je tudi poslovna enota, ki jo nerezident ima v Sloveniji),
8. **Delojemalec je nerezident Slovenije - Zaposlitev se (fizično) ne opravlja v Sloveniji - Delodajalec je nerezident Slovenije.**

V primeru delodajalcev, ki so povezane osebe, je treba upoštevati (biti pozoren na) naslednji opredelitvi iz ZDoh-2:

- **Boniteta** je vsaka ugodnost v obliki proizvoda, storitve ali druge ugodnosti v naravi, ki jo delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu **zagotovi delodajalec ali druga oseba** v zvezi

z zaposlitvijo

- **Delodajalec** je vsaka oseba, ki izplačuje dohodek iz zaposlitve.

Izsek iz: Pojasnilo DURS, št. 4210-150/2008, 6. 6. 2008 (dopolnjeno 12. 9. 2008) - Davčna obravnava odškodnine za izgubljeni dohodek

V obravnavanem primeru **zavarovalnica izplačuje fizični osebi odškodnino za izgubljeni dohodek iz delovnega razmerja** oziroma odškodnino za izgubljeni dohodek iz dejavnosti. **Pravna podlaga za izplačilo teh odškodnin je zavarovalna pogodba.** Izplačilo odškodnine iz zavarovalne pogodbe je bilo v nekaterih primerih doseženo s sodno odločbo ali izvensodno poravnavo. Pri tem so se zavarovalnici postavila naslednja vprašanja:¹

[...]

Glede na to, da **v obravnavanem primeru zavarovalnica, ki izplača odškodnino za izgubljeni dohodek iz delovnega razmerja, ni delodajalec tega delojemalca oziroma je podlaga za to izplačilo zavarovalna pogodba¹, od tako izplačanega prejemka v skladu z veljavnimi določbami Zakona o prispevkih za socialno varnost – ZPSV (Uradni list RS, št. 5/96, 18/96, 34/96, 87/97, 3/98, 106/99, 81/00 in 97/01), ne nastane obveznost obračuna in plačila prispevkov za socialno varnost.**

[...]

Na podlagi navedenega pojasnila lahko sklepamo, da v primeru, **ko boniteto zagotovi z delodajalcem povezana oseba, le-ta (tj. povezana oseba) obračuna in plača akontacijo dohodnine, ne pa tudi prispevkov za socialno varnost (pri čemer takšno sklepanje velja samo za primer, če je povezana oseba plačnik davka).**

ZGLED

Izhodišča:

- Družba A in delavec D imata sklenjeno pogodbo o zaposlitvi (delovno razmerje).
- Družba B je povezana oseba družbe A. Tako A in B imata sedež v Sloveniji (in sta zato rezidenta po ZDDPO-2).
- B zagotovi D uporabo osebnega motornega vozila v privatne namene.

Vrsta dohodka:	dohodek iz zaposlitve – pojavna oblika dohodek iz delovnega razmerja - boniteta
Zavezanec za dohodnino:	delavec D
Delodajalec po ZDoh-2 in s tem plačnik davka:	družba B
Akontacija dohodnine:	da
Prispevki za socialno varnost:	ne (D z B nima sklenjenega delovnega razmerja po ZDR).

Opomba: V kolikor družba B ne bi bila plačnik davka, bi moral delavec D pri DURS podati napoved za odmero davka od dohodka iz zaposlitve.

ZGLED

Izhodišča:

- Družba A in delavec D imata sklenjeno pogodbo o zaposlitvi (delovno razmerje).
- Družba B je povezana oseba družbe A. Tako A in B imata sedež v Sloveniji (in sta zato rezidenta po ZDDPO-2).
- B zagotovi družinskemu članu delavca D uporabo osebnega motornega vozila v privatne namene.
- Družinski član delavca D nima sklenjenega delovnega razmerja po ZDR z družbo A ali B.

Vrsta dohodka:	dohodek iz zaposlitve – pojavna oblika dohodek iz delovnega razmerja - boniteta
----------------	--

Zavezanec za dohodnino:	delavec D (in ne družinski član)
Delodajalec po ZDoh-2 in s tem plačnik davka:	družba B
Akontacija dohodnine:	da
Prispevki za socialno varnost:	ne (D z B nima sklenjenega delovnega razmerja po ZDR; družinski član z B ali A nima sklenjenega delovnega razmerja po ZDR)

V praksi se pogosto pojavljata naslednja primera:

- a) **družba A: nerezident RS; družba B: rezident RS; družba A je »mama« od B (tj. sta povezani); delojemalec: ima sklenjeno delovno razmerje z A, plačo izplačuje A, delo se fizično opravlja pri B, B delojemalcu zagotavlja bonitete** (npr. uporaba OMV za privatne namene, nastanitev, zavarovalne premije, »polna oskrba«),
- b) **družba A: rezident RS in ima v drugi državi odprto podružnico P** (op. podružnice niso pravne osebe); **delojemalec: ima sklenjeno delovno razmerje z A skladno z delovnim pravom tretje države, plačo izplačuje P, denarna sredstva za plačo zagotavlja A, delo se opravlja na ozemlju tretje države; A in/ali P delojemalcu zagotavljata bonitete** (npr. uporaba OMV za privatne namene, nastanitev).

K b) - Izsek iz: Pojasnilo DURS, št. 4217-4/2008-1, 22. 1. 2008 - *Mnenje glede obdavčitve fizične osebe – nerezidenta*

Zavezanec navaja, da ima **slovenska družba** z omejeno odgovornostjo **v Bosni in Hercegovini (BiH) svoje predstavništvo, pri katerem je zaposlen delavec, ki delo opravlja na ozemlju BiH in je v tej državi tudi rezident za davčne namene.** Prav tako se **delavcu v BiH izplačuje plača, od katere se obračunavajo in plačujejo prispevki za socialno varnost po predpisih, ki veljajo v BiH.**

Hkrati pa delavcu daje slovenska družba na razpolago osebni avto, katerega le – ta koristi tudi v zasebne namene. Avto je last družbe v Sloveniji in ga vodi kot službeno vozilo v registru osnovnih sredstev. Ker delavec – rezident BiH z slovensko družbo nima nikakršnega pogodbenega razmerja, prav tako delavcu slovenska družba ne izplačuje nobenega dohodka iz zaposlitve oziroma drugega dohodka, razen ugodnosti v naravi, ga zanima:

1. **Kako pravilno opredeliti to ugodnost v naravi in obračunati dajatve?**
2. **Če je to boniteta ali jo je potrebno ugotavljati po kriterijih iz 43. člena ZDoh-2?**
3. **V kateri državi je ta dohodek obdavčen glede na določila Konvencije o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino?**

V zvezi z navedenim pojasnujemo:

1. Davčna obravnava izplačanih dohodkov v skladu z določili ZDoh-2 in ZDavP-2

V navedenem primeru imajo plače ter druga izplačila v zvezi z zaposlitvijo delavca (ki svoje delo opravlja v BiH), ki bremenijo pravno osebo – rezidenta RS, **upoštevajoč določbe 8. člena^[22] in 1. točke prvega odstavka 10. člena Zakona o dohodnini** (Uradni list RS, št. 117/06; v nadaljevanju: ZDoh-2), **vir v Sloveniji.**

Dohodek iz zaposlitve in iz opravljanja storitev, ki ga je izplačala ali ji je bil zaračunan, oseba, ki je rezident po ZDoh-2 ali po zakonu, ki ureja davek od dohodka pravnih oseb, ima vir v Sloveniji, če se v skladu s tem zakonom ali z zakonom, ki ureja davek od dohodka pravnih oseb, šteje za odbitno postavko pri izračunu davčne osnove rezidenta iz virov dohodka znotraj Slovenije ali bi bil odbitna postavka, če bi rezident bil zavezanec oziroma ne bi bil oproščen dohodnine ali davka od dohodkov pravnih oseb.

[...]

2. Uveljavljanje ugodnosti iz mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčenja

Zaradi sklenjenega davčnega sporazuma z Bosno in Hercegovino je potrebno glede dodelitve pravice do obdavčitve dohodkov fizičnih oseb med državama pogodbenicama, upoštevati tudi določbe Konvencije med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino o izogibanju dvojnega obdavčevanja in preprečevanja davčnih utaj v zvezi z davki od dohodka in premoženja (Uradni list RS –

MP, št. 19/06; v nadaljevanju: konvencija). Obdavčitev dohodkov iz zaposlitve je urejena v 14. členu konvencije, ki v prvem odstavku določa, da se plače, mezde in drugi podobni prejemki, ki jih dobi rezident države pogodbenice iz zaposlitve, obdavčijo samo v tej državi, razen če se zaposlitev ne izvaja v drugi državi pogodbenici. **Če se zaposlitev izvaja v drugi državi pogodbenici, se lahko tako dobljeni prejemki obdavčijo v tej drugi državi (v tem primeru v BiH).**

Nerezidenti imajo za izkoriščanje ugodnosti, ki jim jih daje mednarodna pogodba o izogibanju dvojnega obdavčevanja za dohodeke, obdavčene na viru v Sloveniji, dve možnosti, in sicer:

- **znižanje ali oprostitvev plačila davka**; če je dohodek po sporazumu obdavčen z nižjo stopnjo oziroma je oproščen davka v Sloveniji. Prejemnik dohodka – nerezident mora plačniku davka (slovenskemu izplačevalcu) predložiti zahtevek, preden je dohodek izplačan, nato pa plačnik davka predloži izpolnjen zahtevek davčnemu organu. Plačnik davka lahko izplača dohodek in obračuna davek po nižji stopnji ali od dohodka ne izračuna in ne odtegne davka, šele ko prejme od davčnega organa potrjen zahtevek. Praviloma mora plačnik davka davčnemu organu za vsako izplačilo dohodka predložiti nov zahtevek, razen v primerih, ko plačnik davka izplačuje dohodek v rednih časovnih presledkih, lahko davčni organ odobri ugodnosti za daljše časovno obdobje.
- **vračilo preveč plačanega davka**; če je plačnik davka (slovenski izplačevalec) ne glede na ugodnosti, ki jih določa mednarodna pogodba, obračunal davek ali ga je obračunal po višjih stopnjah, lahko prejemnik dohodka – nerezident zahteva vračilo davka. Če je bil davek obračunan od dohodka, ki je v skladu z mednarodno pogodbo oproščen davka, se prejemniku dohodka vrne ves znesek plačanega davka.

Ugodnosti lahko nerezidenti uveljavljajo na obrazcih zahtevkov za uveljavljanje ugodnosti iz mednarodnih pogodb o izogibanju dvojnega obdavčevanja, in sicer je za vsako posamezno vrsto dohodka določen poseben obrazec za uveljavljanje ugodnosti.* V konkretnem primeru lahko nerezident predloži: »Zahtevek za **oprostitev** davka od dohodkov iz zaposlitve (razen pokojnin) na podlagi določb mednarodne pogodbe o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka – obrazec **MF-DURS obr. KIDO 5**«. V kolikor pa je bil od navedenega dohodka davek že obračunan, lahko zavezanec predloži: »Zahtevek za **vračilo** davka od drugih dohodkov na podlagi določb mednarodne pogodbe o izogibanju dvojnega obdavčevanja dohodka – obrazec **MF-DURS obr. KIDO 12**«.

7. IZRAČUNAVANJE AKONTACIJE DOHODNINE

Izračunavanje akontacije dohodnine (AKDoh) od dohodka iz zaposlitve ureja **127. člen ZDoh-2**, ki določa:

- **osnovo** za izračun AKDoh (**Pozor!** Pojma »davčna osnova« in »osnova za AKDoh« nista istopomenki),
- **davčno stopnjo** za izračun AKDoh
- **način upoštevanja olajšav** pri izračunavanju AKDoh.

Osnova za izračun AKDoh temelji na davčni osnovi iz 41. do 45. člena ZDoh-2.

- **Davčna osnova od dohodka iz delovnega razmerja** je dohodek iz 37. člena ZDoh-2, zmanjšan za obvezne prispevke za socialno varnost, ki jih je na podlagi posebnih predpisov dolžan plačevati delojemalec (glej ZDoh-2 41. (1)),
- **Davčna osnova od dohodka iz drugega odvisnega pogodbenega razmerja** je vsak posamezni dohodek, zmanjšan za normirane stroške v višini 10% dohodka (glej ZDoh-2 41. (3)).

Ker davčne osnove vključujejo tudi dohodek v obliki bonitet, je tako boniteta vključena tudi v osnovo za AKDoh.

Davčna osnova in osnova za izračun AKDoh sta lahko različni, kajti pri izračunu osnove za AKDoh se lahko (tj. pod določenimi pogoji) upoštevajo tudi olajšave (splošna - SO, dodatna splošna –SO-dod, za vzdrževane družinske člane – O-VDC, osebna, ...).

☒ POZOR

Olajšave je mogoče upoštevati zgolj pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz **delovnega razmerja**.

Ali se pri ugotavljanju osnove za izračun AKDoh od dohodka iz **delovnega** razmerja upoštevajo olajšave ter po kateri davčni stopnji se izračuna AKDoh je odvisno od tega, ali ima izplačevalec dohodka položaj glavnega delodajalca.

Glavni delodajalec je delodajalec, **pri katerem zavezanec** (tj. prejemnik dohodka) **dosega pretežni del dohodka iz delovnega razmerja**, tj. pri delodajalcu, ki izplačuje (naj)višji dohodek (in ne, kjer je zavezanec zaposlen za daljši delovni čas).

Od dohodka iz delovnega razmerja doseženega pri glavnem delodajalcu (in od pokojnine), ki se izplačuje za mesečno obdobje, se AKDoh izračuna na način:

- za posamezni dohodek se **uporabijo stopnje dohodnine in lestvica** iz 122. člena ZDoh-2, preračunana na 1/12 leta.
- **upošteva se 1/12 zneska olajšave** iz prvega odstavka 111. člena (**SO**), prvega in drugega odstavka 112. člena (tj. **osebne olajšave**) in iz 114. člena ZDoh-2 (**O-VDČ**) ZDoh-2,
- **upošteva se 1/12 zneska olajšave** iz drugega odstavka 111. člena ZDoh-2 (**SO-dod-višja**), če ta dohodek ne presega 1/12 dohodka iz drugega odstavka 111. člena ZDoh-2 oziroma 1/12 zneska olajšave iz tretjega odstavka 111. člena ZDoh-2 (**SO-dod-nižja**), če ta dohodek ne presega 1/12 dohodka iz tretjega odstavka 111. člena ZDoh-2.

Četrty in peti odstavek vsebujeta **posebna pravila** izračuna AKDoh od dohodka iz delovnega razmerja za naslednja **primeri**:

(4) Če se dohodek iz delovnega razmerja ali pokojnina, ki se nanašata na mesečno obdobje, izplača v več delih, se ob izplačilu zadnjega dela dohodka iz delovnega razmerja oziroma pokojnine **ugotovi višina mesečnega dohodka** iz delovnega razmerja oziroma pokojnine **in izvrši izračun akontacije** dohodnine **ter poračun že plačane akontacije** dohodnine **od posameznih delov** dohodka iz delovnega razmerja oziroma pokojnine.

(5) Če se dohodek iz zaposlitve, ki se všteta v davčno osnovo, izplača za več mesecev skupaj, se akontacija dohodnine **izračuna od celotnega izplačila** navedenega dohodka, **po povprečni stopnji** dohodnine **od enomesečnega dohodka**. **Za ugotovitev povprečne stopnje** dohodnine od enomesečnega dohodka, **se prejeti dohodek, ki se nanaša na več mesecev, razdeli na toliko enakih delov, na kolikor mesecev se nanaša, vendar ne več kot na 12 mesecev**.

AKDoh od dohodka iz **delovnega** razmerja, katerega izplačuje delodajalec, ki ni glavni delodajalec zaposlenega, se izračuna **od davčne osnove**, tj. **brez upoštevanja olajšav**, po davčni **stopnji 25%** (glej ZDoh-2 127. (6)).

AKDoh od dohodka iz **drugega odvisnega pogodbenega razmerja** se izračuna in plača **od davčne osnove po stopnji 25%** (glej ZDoh-2 127. (9)) –v primeru doseganja dohodka iz drugega odvisnega pogodbenega razmerja preko »študentskega servisa« veljajo posebnosti iz ZDoh-2 127. (11).

8. KDAJ IN KAKO SE BONITETA BRUTI?

Od bonitete obračunana akontacija dohodnine in prispevki »iz bruto« bremenijo prejemnika dohodka - zmanjšujejo tisti del dohodka, ki se izplačuje v denarju. To izhaja (tudi) iz prvega odstavka 59. člena ZDavP-2:

59. člen

(obveznost plačnika davka)

(1) **Plačnik davka** je dolžan **za davčnega zavezanca izračunati, odtegniti in plačati davčni odtegljaj** od dohodkov, od katerih se v skladu s tem zakonom ali zakonom o obdavčenju izračunava, odteguje in plačuje davčni odtegljaj. **Šteje se, da je plačnik davka, ki je odtegnil davčni odtegljaj, davčni odtegljaj odtegnil v breme dohodka davčnega zavezanca.**

[...]

V določenih primerih davčnega odtegljaja ni mogoče odtegniti v breme dohodka. Prvi tak primer je opisan v devetem odstavku 16. člena ZDoh-2.

16. člen
(splošna pravila)

[...]

(9) Dohodek, prejet v naravi, se poveča s koeficientom davčnega odtegljaja, če:

1. v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja davčni postopek, **obstaja obveznost** obračuna, odtegnitve in plačila **davčnega odtegljaja** od tega dohodka in

2. ni drugega dohodka zavezanca, prejetega **v denarju pri izplačevalcu dohodka v naravi ali ta ni zadosten, da bi se od tega dohodka lahko odtegnil in plačal davčni odtegljaj od dohodka v naravi.**

[...]

Navedeno **pravilo ZDoh-2 16. (2)** se uporabi samo v primeru **kumulativnega (hkratnega) izpolnjevanja** naslednjih pogojev:

- gre za dohodek **v naravi**,
- **obstoj obveznosti** obračuna, odtegnitve in plačila **davčnega odtegljaja**,
- **ni drugega dohodka** v denarju **ali ta ni zadosten, da bi se od njega lahko odtegnil in plačal davčni odtegljaj.**

Če delojemalec pri delodajalcu prejema tudi druge dohodke iz zaposlitve, **ki se izplačujejo v denarju, lahko pride do primera, ko drugi pogoj ni izpolnjen. V takem primeru se od bonitete obračunan davčni odtegljaj** (akontacija dohodnine, prispevki za socialno varnost) **odtegne od dohodka iz zaposlitve, ki se izplačuje v denarju** (tj. ni brutenja).

V kolikor pa sta izpolnjena oba pogoja, se višina dohodka, od katerega se obračuna, odtegne in plača davčni odtegljaj, določi v višini, ki zagotavlja, da po obračunu in odtegnitvi davčnega odtegljaja delojemalec razpolaga z v naravi prejetim dohodkom (tj. v višini skladno z ZDoh-2 določene vrednosti dohodka v naravi – bonitete).

V zvezi s koeficientom brutenja se pojavlja administrativni problem izračuna njegove konkretne višine. V primeru, ko je delodajalec glavni delodajalec, se namreč akontacija dohodnine izračuna po progresivni dohodninski lestvici.

V takšnem primeru se koeficient brutenja ugotovi s poskušanjem ali z uporabo matematičnega modela več enačb z več neznankami oziroma računalniškega programa (katerih rešitve temeljijo na obeh pristopih: poskušanje – ponavljanje izračuna na relaciji neto-bruto, dokler ne pridejo do ustreznega rezultata in matematični model).

☒ **ODPRTO VPRAŠANJE**

Ali delodajalec v primeru bonitete iz naslova dokupa pokojninske dobe ter prenosa zavarovalne police življenjskega ali nezgodnega zavarovanja na delojemalca koeficient brutenja določi na podlagi pravil o izračunu akontacije dohodnine za izplačila v več delih (četrti odstavek 127. člena ZDoh-2) ali na podlagi pravil o izračunu po povprečni stopnji od enomesečnega prejema (peti odstavek 127. člena ZDoh-2).

V primeru uporabe povprečne stopnje bi bil koeficient brutenja nižji, s tem pa bi bil nižji tudi dodatni strošek delodajalca (v primeru brutenja dajatve »iz bruto« povečujejo delodajalčeve stroške) ter (letni) bruto dohodek delojemalca.

☒ **POZOR**

ZDoh-2 in ZDaP-2 ne omogočata, da bi plačnik davka v primeru dolžnosti brutenja po ZDoh-2 16. (9) dajatve obračunal od zneska izplačanega (tj. neto) dohodka v smislu, da bi akontacijo dohodnine »založil« (samo obračunal in plačal, ne pa tudi odtegnil). Po ZDavP-2 je obveznost »obračuna, **odtegne** in plača davčni odtegljaj« naložena plačniku davka.

Drugi primer brutenja je t.i. **pogodbeno brutenje**, ki se pojavlja, če je **pogodbena pravica dogovorjena v neto znesku izplačila v denarju.**

V kolikor delodajalec delojemalcu poleg dohodka v denarju zagotavlja boniteto(-e), mora zaradi pogodbenih določil (ki se "sprožijo" zaradi zagotavljanja (dodatnih) bonitet) povečati DENARNI bruto dohodek tako, da delojemalec prejme enako neto izplačilo v denarju, kot bi ga prejel, če ne bi dosegal dohodka v obliki bonitet.

Postopek pogodbenega brutenja				
Korak 1	Korak 2	Korak 3	Korak 4 ^[23]	Korak 5
Izračun višine Bpr , če ne bi bilo bonitete	Izračun višine Npr, če pogodbeni pravica ne bi bila dogovorjena neto	Izračun razlike med Npr_{K1} in Npr_{K2}	Izračun višine BDoh pri kateri je Npr enak Npr_{K1}	Izračun višine Bpr pri kateri je Npr enak Npr_{K1}
Bpr_{K1} - PSV_{K1} - AK_{K1} = Npr_{K1}	$BDoh_{K2}$ (= Bpr_{K1} + boniteta) - PSV_{K2} - AK_{K2} = Npr_{K2}		$BDoh_{K4}$ - PSV_{K4} - AK_{K4} = Npr_{K4} (= Npr_{K2} + «neto» razlika iz K_{3r} oz. = Npr_{K1})	$BDoh_{K4}$ – boniteta = Bpr_{K5}

Bruto prejemek	... Bpr
Bruto dohodek	... BDoh (op.: dohodek = prejemek + boniteta)
(Bruto)znesek bonitete	... ZBon (op. znesek ugotovljen skladno z ZDoh-2)
Prispevki	... PSV Akontacija dohodnine ... AK

9. POROČANJE V OBRAČUNU DAVČNEGA ODTEGLJAJA (REK/i-REK)

9.1. Splošna/temeljna pravila poročanja

ZDavP-2

57. člen

(obračun davčnega odtegljaja)

(1) Če je s tem zakonom ali zakonom o obdavčenju določeno, da davek za davčnega zavezanca izračuna, odtegne in plača plačnik davka (v nadaljnjem besedilu: **davčni odtegljaj**), **plačnik davka izračuna davčni odtegljaj v obračunu davčnega odtegljaja**. Plačnik davka izračuna davek **na podlagi ugotovljene davčne osnove, davčnih olajšav in davčne stopnje**.

☞ **Plačnik davka je:**

- oseba, ki izplačuje dohodke, obdavčljive z ZDoh-2, če ni z zakonom, ki ureja davčni postopek, drugače določeno (tretji odstavek 125. člena ZDoh-2),
- pravna oseba (PO) oziroma združenje oseb, vključno z družbo civilnega prava po tujem pravu, ki je brez pravne osebnosti, **samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost (FOD), ki izplača dohodek, od katerega se v skladu s tem zakonom ali zakonom o obdavčenju izračunava, odteguje in plačuje davčni odtegljaj** (prvi odstavek 58. člena ZDavP-2).

(2) Obliko obračuna davčnega odtegljaja, ki mora vsebovati vse podatke, potrebne za izračun in nadzor pravilnosti izračuna davčnega odtegljaja, **predpiše minister**, pristojen za finance.

☞ Pravilnik o vsebini in obliki obračuna davčnih odtegljajev ter o načinu predložitve davčnemu organu (Pravilnik-DO), ki določa:

- vrsto, obliko in način predložitve podatkov iz obr-DO, in
- navodila za izpolnitev in predložitev obr-DO davčnemu organu.

Po Pravilniku-DO je obr-DO sestavljen iz:

- zbirnih podatkov (REK)
- podatkov iz obračuna davčnih odtegljajev, ki so izkazani individualno po davčnem zavezancu (i-REK).

V obr-DO se opravi tudi izračun prispevkov za socialno varnost.

(3) Plačnik davka izračuna, odtegne in plača davčni odtegljaj po davčnih stopnjah, ki veljajo na dan nastanka davčne obveznosti, kot je določen v zakonu o obdavčenju ali v tem zakonu.

(4) Plačnik davka mora predložiti obračun davčnih odtegljajev pristojnemu davčnemu organu na način in v rokih, predpisanih s tem zakonom za posamezne vrste davkov ali z zakonom o obdavčenju.

(5) Plačnik davka mora predložiti podatke iz obračuna davčnega odtegljaja **tudi davčnemu zavezancu** na način in v rokih, predpisanih s tem zakonom za posamezne vrste davkov ali z zakonom o obdavčenju.

(6) 52., 53., 54. in 55. člen tega zakona se uporabljajo tudi za obračun davčnega odtegljaja.

↳ Ti členi urejajo: predložitev obračuna po izteku predpisanega roka; popraviljanje pomanjkljivosti oziroma pomot v obračunu; popraviljanje obračuna v primeru previsoko izkazane davčne obveznosti; predložitve obračuna na podlagi samoprijave.

(7) Če plačnik davka predloži davčnemu organu popravljen obračun davčnega odtegljaja, **mora tudi davčnemu zavezancu predložiti nove podatke** iz obračuna davčnega odtegljaja o dohodku, o odtegnjenem in plačanem davčnem odtegljaju ter druge podatke, ki vplivajo na višino davčnega odtegljaja, **če so ti podatki v popravljenem obračunu** davčnega odtegljaja **drugačni od podatkov v obračunu** davčnega odtegljaja, **ki se je popraviljal.**

(8) Zavezanec za davek, ki opravlja dejavnost, mora obračun davčnega odtegljaja **predložiti v elektronski obliki.**

↳ Skladno s 410. členom ZDavP-2 se je dolžnost **PO in FOD** za predložitev obračunov davčnega odtegljaja (obr-DO) v elektronski obliki (sistem **eDavki**) začela **uporabljati 1. aprila 2007, razen za:**

- samostojne podjetnike posameznike,
 - male gospodarske družbe,
 - mikro družbe, in
 - posameznike, ki samostojno opravljajo dejavnost,
- za katere je dolžnost predložitve obr-DO **v elektronski obliki bila odložena do 1. januarja 2009.**

ZDavP-2 -> PETI DEL POSTOPEK POBIRANJA POSAMEZNIH DAVKOV -> I. poglavje Dohodnina

2. podpoglavje

Akontacija dohodnine od dohodkov, ki se všttevajo v letno davčno osnovo na letni ravni – splošno

283. člen

(izračun in **rok za plačilo davčnega odtegljaja**)

Plačnik davka mora davčni odtegljaj izračunati in odtegniti ob obračunu dohodka, plačati pa **na dan izplačila dohodka.**

284. člen

(**rok predložitve obračuna davčnega odtegljaja** in določenih podatkov)

(1) Plačnik davka mora predložiti obračun davčnih odtegljajev **davčnemu organu najpozneje na dan izplačila dohodka.**

(2) V roku iz prvega odstavka tega člena mora plačnik davka predložiti podatke iz obračuna davčnih odtegljajev o dohodku, o odtegnjenem in plačanem davčnem odtegljaju ter druge podatke, ki vplivajo na višino davčnega odtegljaja, tudi davčnemu zavezancu.

3. podpoglavje

Akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve

285. člen

(izračun)

(1) Akontacijo dohodnine od dohodka iz zaposlitve izračuna plačnik davka kot davčni odtegljaj v obračunu davčnega odtegljaja. Plačnik davka mora davčni odtegljaj izračunati in odtegniti hkrati z obračunom dohodka iz zaposlitve.

(2) Če dohodek iz zaposlitve izplača oseba, ki ni plačnik davka, akontacijo dohodnine od dohodka iz zaposlitve **ugotovi davčni organ na podlagi napovedi** davčnega zavezanca.

9.2 Obračun davčnih odtegljajev od dohodkov iz delovnega razmerja – REK-1

101 Plača in nadomestila plače

[...] V znesek se všttevajo tudi: [...], bonitete (zap. št. 108) [...]V ta znesek izplačevalec ne vključi podatka o plačah in nadomestilih plač, ki jih izplača detaširanim delavcem. Za ta izplačila izplačevalec izpolni samostojen obrazec REK-1. [...]

102 Plača in nadomestila plače – detaširani delavci – dohodki, od katerih se izračuna, odtegne in plača davčni odtegljaj

[...] V znesek se všttevajo tudi bonitete (zap. št. 108), [...]

108 Bonitete

Vpiše se podatek za vse dohodke v obliki bonitet, ki jih delojemalcem ali njihovim družinskim članom zagotavlja delodajalec v zvezi z zaposlitvijo ter se v posameznem mesecu všttevajo v osnovo za dohodnino in v osnovo za prispevke za socialno varnost. Podatek se vpisuje **tudi, kadar se bonitete izplačujejo v zvezi z drugimi dohodki iz delovnega razmerja** (ki jih izplačevalec vpisuje pod zaporedno število **111**), **vendar** pa **izplačevalec zneska bonitete ne vključuje v znesek** dohodka pod zaporedno številko **111**.

111 Drugi dohodki iz delovnega razmerja (razen regresa za letni dopust), od katerih se izračuna, odtegne in plača davčni odtegljaj

Vpiše se znesek izplačanega dohodka iz delovnega razmerja v delu, ki se všteva v davčno osnovo dohodka iz delovnega razmerja:

[...]

- dohodek, prejet za vodenje poslovnega subjekta, ki je pravna oseba, na podlagi poslovnega razmerja

Vpiše se znesek izplačanega dohodka za vodenje poslovnega subjekta na podlagi poslovnega razmerja.

[...]

301 Osnova za prispevke

[...] V znesek se všttevajo tudi: [...], bonitete (zap. št. 108), [...]

302 Osnova za prispevke – detaširani delavci

[...]V osnovo se všttevajo tudi bonitete [...]

304 Osnova za prispevke od bonitet v primerih prejemanja nadomestil

Vpiše se osnova za prispevke delodajalcev, če zaposleni prejemajo nadomestila plač za odsotnost z dela od drugih izplačevalcev (nadomestila ne bremenijo delodajalca, na primer: starševsko nadomestilo, nadomestilo zaradi bolezni nad 30 dni), v tem času pa pri delodajalcu dosega bonitete. Vpiše se znesek bonitet, izplačanih zaposlenim v času, ko jim nadomestilo plače zagotavlja drug izplačevalec (na primer: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije), od katerih se obračunajo in plačajo prispevki delodajalca.

DAVČNI ODTEGLJAJ -> primer uveljavljanja ugodnosti po Konvenciji (primer-pojasnilo DURS: podružnica BiH)

402 Od tega po nižji stopnji (260. člen ZDavP-2)

404 Od tega po nižji stopnji (260. člen ZDavP-2)

9.3 Obračun davčnih odtegljajev od plačil vajencem, dijakom in študentom za obvezno praktično delo – REK-1a

Smiselno se uporabljajo navodila za predložitev podatkov o obračunu davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja (REK-1).

Pod **101 Dohodek** se vpiše znesek izplačanega dohodka, v katerega se všttevajo tudi bonitete. REK-1a nima posebne zap. št. za izkazovanje bonitet.

9.4 Obračun davčnih odtegljajev za dohodke po ZDoh-2, ki niso dohodki iz delovnega razmerja – REK-2 – Dohodki iz drugega pogodbenega razmerja

101 Dohodek

Vpiše se znesek izplačanega dohodka.

105 Bonitete

Vpišejo se vsi dohodki v obliki bonitet, ki se zagotavljajo v zvezi z zaposlitvijo na podlagi drugega pogodbenega razmerja. Podatek je vključen tudi pod zaporedno številko 101.

9.5. Prikaz individualnih podatkov iz obračuna davčnih odtegljajev (i-REK)

Boniteto je treba v i-REK (pod A051) vpisati/izkazati ločeno od drugih (denarnih) dohodkov (šifra 1102 – Boniteta).

10. DAVČNO (NE)PRIZNANI ODHODKI UGODNOSTI IN BONITET

Za pravilno opredelitev davčno (ne)priznanih odhodkov v zvezi z ugodnostmi/bonitetami moramo poznati /vedeti naslednje:

- Presoja davčne priznanosti odhodkov ugodnosti / bonitete poteka se začne pri splošnem pravilu iz 12. člena ZDDPO-2, po katerem se odhodki priznajo v višini ugotovljeni v izkazu poslovnega izida na podlagi zakona in v skladu z njim uvedenimi računovodskimi standardi, če ZDDPO-2 ne določa drugače.
- Od specialnih določb ZDDPO-2 je treba pri ugodnostih poznati določbe 29., 30., 35. in tudi 31. člena ZDDPO-2.

Ključni specialni določbi (pravili) davčnega priznavanja stroškov povezanih z bonitetami:

- **ZDDPO-2 30. člen (2) 2.:** med davčno nepriznane odhodke ne štejejo stroški za zagotavljanje bonitet in drugih izplačil v zvezi z zaposlitvijo, če so obdavčeni po zakonu, ki ureja dohodnino.
- **ZDDPO-2 35. člen (3) v povezavi z (1) in (2):** druga izplačila v zvezi z zaposlitvijo se priznajo kot odhodek v obračunanem znesku, pri čemer se kot druga izplačila v zvezi z zaposlitvijo štejejo tudi stroški bonitet, ki so obdavčeni po zakonu, ki ureja dohodnino.

30. člen ZDDPO-2 ureja stroške **zagotavljanja** bonitet v zvezi z zaposlitvijo (primer teh stroškov: stroški amortizacije OMV, za katerega se obračunava boniteta).

35. člen ZDDPO-2 ureja stroške bonitet v zvezi z zaposlitvijo (primer teh stroškov: to so stroški, ki se delodajalcu pojavijo zaradi obračuna bonitete – v bistvu so to v zvezi z boniteto obračunani prispevki »na bruto«).

Vedeti je treba, da **zagotavljanja ugodnosti v smislu** opredelitve iz 39. člena **ZDoh-2 ne smemo avtomatično enačiti s stroški privatnega življenja**. Po 39. členu ZDoh-2 **obstajajo ugodnosti, ki:**

- **se ne štejejo za boniteto,**
- **so boniteta,** vendar **se ne vključujejo v davčno osnovo.**

ZGLED – ugodnost, ki se ne šteje za boniteto – presoja priznanosti poteka (zgolj) na podlagi 29. člena ZDDPO-2

Plačila delodajalca za dopolnilno izobraževanje in usposabljanje delojemalca (delavca), ki je v zvezi s poslovanjem delodajalca je:

- po 39. členu ZDoh-2 za delavca ugodnost v naravi, vendar ni boniteta,
- po ZDDPO-2 (29. člen) poslovno potrebna (za doseganje obdavčenih prihodkov), zato ima poslovni in ne privatni značaj.

DDPO zorni kot (vidik) 39. člena ZDoh-2 je naslednji:

(1) Boniteta je vsaka ugodnost v obliki proizvoda, storitve ali druge ugodnosti **v naravi**, ki jo delojemalcu ali njegovemu družinskemu članu zagotovi delodajalec ali druga oseba **v zvezi z zaposlitvijo**.

↓	Stroški zagotavljanja ugodnosti delavcem in njihovim družinskim članom so načeloma stroški privatnega življenja .	↓
---	---	---

↓	Stroški zagotavljanja ugodnosti iz odstavka (2) so boniteta, ki je obdavčena z dohodnino, zato so davčno priznan odhodek .	↓
---	--	---

(2) Boniteta vključuje zlasti:

[...]

↓	Ugodnosti iz odstavka (3) niso boniteta, zato niso obdavčene z dohodnino – posledično niso davčno priznan odhodek , razen če imajo posloven značaj /so potrebne za doseganje obdavčenih prihodkov.	↓
---	--	---

(3) Za boniteto po tem zakonu se **ne štejejo**:

1. ugodnosti manjših vrednosti, ki jih delodajalec zagotavlja vsem delojemalcem pod enakimi pogoji, kot je zlasti regresirana prehrana med delom, uporaba prostorov za oddih in rekreacijo, pogostitve ob praznovanjih in v drugih podobnih primerih zagotavljanja običajnih ugodnosti;

davčno NEPRIZNAN odhodek

2. plačila delodajalca za dopolnilno izobraževanje in usposabljanje delojemalcev, ki je v zvezi s poslovanjem delodajalca;

davčno PRIZNAN odhodek

3. plačila delodajalca za zdravstvene preglede delojemalcev, ki jih je delodajalec dolžan zagotoviti na podlagi zakona, ki ureja varnost in zdravje pri delu in bi opustitev zdravstvenega pregleda oziroma plačila pomenila kršitev zakona in s tem kazensko odgovornost delodajalca;

davčno

PRIZNAN odhodek

4. plačila delodajalca za cepljenje delojemalcev, pod pogojem, da iz izjave o varnosti z oceno tveganja delovnega mesta delojemalca skladno s predpisi, ki urejajo varnost in zdravje pri delu, sledi, da je treba takemu delojemalcu zagotoviti cepljenje;

5. plačila delodajalca za zavarovanje delojemalcev za nesreče pri delu, ki ga je delodajalec dolžan zagotoviti na podlagi zakona in bi opustitev zavarovanja oziroma plačila pomenila kršitev zakona;

davčno PRIZNAN odhodek

6. uporaba parkirnega prostora, ki ga delodajalec zagotovi delojemalcu;

davčno NEPRIZNAN odhodek, v primeru zagotovitve ustreznih dokazil / obstoja določenih okoliščin pa je lahko tudi davčno PRIZNAN odhodek

7. uporaba računalniške in telekomunikacijske opreme, ki jo delodajalec zagotovi delojemalcu.

davčno NEPRIZNAN odhodek, v primeru zagotovitve ustreznih dokazil / obstoja določenih okoliščin pa je lahko tudi davčno PRIZNAN odhodek

↓	Ugodnosti iz odstavka (4) in (5) so boniteta, ki se v odvisnosti od izpolnjevanja določenih pogojev: ○ ne všttevajo v davčno osnovo, ali ○ všttevajo v davčno osnovo. Po pojasnilu DURS stroški zagotavljanja bonitet iz ZDoh-2 39. (4) in (5), četudi se ne všttevajo v davčno osnovo, predstavljajo davčno priznan odhodek.	↓
---	--	---

(4) Če delodajalec podari **otroku delojemalca darilo v mesecu decembru**, se vrednost darila ne všteta v davčno osnovo delojemalca, če njegova **vrednost ne presega 42 eurov**. Navedeno **velja za darilo otroku do starosti 15 let**.

(5) Bonitete, ki jih delodajalec delojemalcu **ne zagotavlja redno ali pogosto**, se ne vključujejo v davčno osnovo delojemalca, **če vrednost vseh bonitet v mesecu ne presega 13 eurov**. Ta določba **velja le za bonitete iz delovnega razmerja**.

Izsek iz: Pojasnilo DURS, št. 4200-91/2007, 9. 11. 2007 - *Davek od dohodkov pravnih oseb – amortizacija naložbenih nepremičnin in stroški ugodnosti, ki ne štejejo za boniteto*

[...]

2. Ali so stroški zagotovitve parkirišč za zaposlene, stroški telekomunikacijske in računalniške opreme za zaposlene in stroški manjših ugodnosti za zaposlene, ki se po 39. členu Zakona o

dohodnini **ne štejejo za boniteto** (zato se tudi dohodnina ne obračuna), **davčno priznani?**

Ad 2) [...]

[...] tretji odstavek 39. člena ZDoh-2 **izrecno določa, da se za boniteto po tem zakonu, med drugim, ne štejejo:**

- **ugodnosti manjših vrednosti**, ki jih delodajalec zagotavlja vsem delojemalcem pod enakimi pogoji, kakršna je zlasti regresirana prehrana med delom, uporaba prostorov za oddih in rekreacijo, pogostitev ob praznovanju in drugi podobni primeri zagotavljanja običajnih ugodnosti;
- **uporaba parkirnega prostora**, ki ga delodajalec zagotovi delojemalcu ter
- **uporaba telekomunikacijske in računalniške opreme**, ki jo delodajalec zagotovi delojemalcu.

Iz določb **ZDDPO-2** izhaja **namen zakonodajalca**, da **strošek podjetja, ki nastane v zvezi z zasebno rabo, ni davčno priznan**. Hkrati pa zakon **nakazuje**, da so **stroški za zasebno rabo boniteta**, ki je po določbah ZDoh-2 kot dohodek iz delovnega razmerja obdavčena, pri tem pa je **za te tri vrste dohodkov, za katere sprašujete, ZDoh-2 izrecno določil, da ne gre za bonitete**. Če bi določil, da gre za bonitete, ki niso obdavčene (to bi pomenilo, da je **davčna stopnja enaka 0**), bi bili ti stroški lahko v celoti tudi davčno priznani odhodki. **Zadoščeno bi bilo pogoju, da so dohodki enkrat obdavčeni (čeprav po stopnji 0 %)**, kar je bilo temeljno izhodišče zakonodajalca pri pripravi ZDDPO-2 in ZDoh-2.

[...] stroški uporabe parkirnega prostora, ki ga delodajalec zagotovi delojemalcu, ter celotni stroški uporabe telekomunikacijske in računalniške opreme, ki jo delodajalec zagotovi delojemalcu, **štejejo med davčno nepriznane odhodke, razen če davčni zavezanec zagotovi podatke o uporabi teh sredstev za zasebne namene in za poslovne namene**. V tem primeru le del stroškov za zasebne namene ne predstavlja davčno priznanih odhodkov.

Na tako opredeljevanje davčno priznanih oziroma nepriznanih odhodkov nakazuje tudi tretji odstavek 30. člena ZDDPO-2, ki določa, da se ne glede na prvi in drugi odstavek tega člena stroški iz 3. točke prvega odstavka tega člena (**stroški, ki se nanašajo na zasebno življenje**) **priznajo, če gre za odplačno rabo, vendar največ do višine plačila oziroma povračila**. Ta tudi določa, da se **stroški sredstev v lasti ali najemu zavezanca, ki se nanašajo na zasebno življenje, nastali med uporabo teh sredstev za zasebno rabo, ne priznajo sorazmerno takšni rabi**.

Če davčni zavezanec ne zagotavlja ločenih evidenc za zasebne in poslovne namene oziroma tako zagotavljanje ni mogoče, je navedene odhodke treba presojati še po drugih merilih, predvsem z upoštevanjem določb drugega in tretjega odstavka 29. člena ZDDPO-2 ter z upoštevanjem vseh dejstev in okoliščin v vsakem posameznem primeru. [...]

29. člen ZDDPO-2 tudi določa, da **odhodki niso skladni z običajno poslovno prakso, če niso običajni pri poslovanju v posamezni dejavnosti glede na pretekle in druge izkušnje ter primerjavo z drugimi dejavnostmi, dejstvi in okoliščinami**. Pri tem je tudi **stvar davčnega zavezanca, da v svojih aktih opredeli pravila glede pokrivanja navedenih treh vrst stroškov**, pri čemer se bodo **ti stroški presojali v vsakem konkretnem primeru. Lahko bodo** (v celoti ali delno) **tudi davčno priznani odhodki, če bodo pravila primerljiva s pravili v posameznih dejavnostih glede na pretekle in druge izkušnje ter primerljiva z drugimi dejavnostmi, dejstvi in okoliščinami**.

Izsek iz: Pojasnilo DURS, št. 4200-154/2007-2, 20. 12. 2007 - **Izvajanje tretjega odstavka 35. člena ZDDPO-2**

Pogosto vprašanje davčnih zavezancev je, **ali je darilo delodajalca, ki ga podari otroku delojemalca (do starosti 15 let) v mesecu decembru in njegova vrednost ne presega 42 eurov, davčno priznan odhodek**. Vrednost takšnega darila se namreč skladno z določbo četrtega odstavka 39. člena ZDoh-2 **ne všteva v davčno osnovo delojemalca**. Odgovarjamo:

[...]

Glede na pojasnilo, št. 4200-91/2007-2 01034-01 z dne 9. 11. 2007, v katerem je zavzeto stališče, da **gre v celoti za davčno priznane odhodke tudi v primeru, če ZDoh-2 določi, da gre za bonitete, ki pa niso obdavčene (davčna stopnja je enaka 0)**, ker je **zadoščeno pogoju, da so dohodki enkrat obdavčeni (čeprav po stopnji 0 %)**, bi se **odgovor** davčnim zavezancem glasil, da so **stroški za darila delodajalca v vrednosti do 42 eurov, podarjenih otrokom delojemalcev do starosti 15 let v mesecu decembru, ki se skladno z določbo četrtega odstavka 39. člena ZDoh-2 ne vštevajo v davčno osnovo delojemalca, v celoti davčno priznan odhodek**.

V zvezi z vprašanjem, **ali so zavarovalne premije za zavarovanje odgovornosti članov nadzornega sveta davčno priznan odhodek**, pa pojasnujemo, da se **v skladu s posebno določbo**, to je z **31. členom ZDDPO-2, stroški nadzornega sveta oziroma drugega organa, ki opravlja zgolj funkcijo nadzora**, kot odhodek **priznajo v višini 50 %**. Kot izhaja iz pojasnila »K vprašanju 1«, se kot boniteta šteje tudi, če družba sklene in iz tega naslova plačuje zavarovalno premijo za člana organa nadzora. Ker se zavarovalne premije za zavarovanje odgovornosti članov nadzornega sveta po posebni določbi kot odhodek priznajo v višini 50 %, **to pomeni, da se ne glede na to, da so zavarovalne premije za zavarovanje odgovornosti članov organa nadzora obdavčene po zakonu o dohodnini, kot odhodek priznajo le v višini 50 %**.

11. UPOŠTEVANJE BONITET PRI PRIJAVI PODATKOV O ZAVAROVALNI DOBI, PLAČAH IN NADOMESTILIH PLAČE TER VPLAČANIH PRISPEVKIH – OBRAZEC M-4

Namen poročanja na obrazcu M-4 je zagotavljanje podatkovne podlage za izvajanje pokojninskega in invalidskega zavarovanja, tj. podatkov, ki se potrebujejo za uveljavljanje oz. odločanje o uveljavljanju pravic iz obveznega (pokojninskega in invalidskega) zavarovanja. Ena izmed pravic iz obveznega zavarovanja je tudi pravica do prejemanja pokojnine. Višina pokojnine zavarovanca iz 13. člena ZPIZ-1 (delavca) je odvisna (tudi) od višine plačila, ki ga je prejel za svoje delo.

Vsa v zvezi z delovnim razmerjem prejeta plačila se ne vštevajo v pokojninsko osnovo. Glede prejemkov, ki se ne vštevajo v pokojninsko osnovo, je v 42. členu ZPIZ-1 določen, da se za izračun pokojninske osnove se ne glede na obračunane prispevke, ne štejejo prejemki v naravi, razen kadar pomenijo sestavni del plačila po pogodbi o zaposlitvi in so od njih plačani prispevki.

V navodilih za izpolnjevanje obrazca M-4 lahko preberemo naslednje:

Polje 13 – ZNESEK PLAČE OZIROMA OSNOVE (EUR)

[...]

Ne vpisujejo se prejemki, ki se v skladu z 42. členom ZPIZ-1 ne vštevajo v pokojninsko osnovo.

[...]

Polje 14 – ZNESEK PRISPEVKA (EUR)

[...]

Vpisati je treba znesek plačanega prispevka za PIZ za koledarsko leto, za katero se posredujejo podatki. Vpiše se seštevek plačanega prispevka zavarovanca ter delodajalca:

– od vseh prejemkov iz delovnega razmerja (tudi od tistih, ki se v skladu z 42. členom ZPIZ-1 ne vštevajo v pokojninsko osnovo),

[...]

Kadar je prejemek v naravi (boniteta) sestavni del plačila po pogodbi o zaposlitvi in če so od tega prejemka bili plačani prispevki za PIZ, se prejemek v naravi upošteva pri izračunu pokojninske osnove. Po ZDR je namreč možno (dopustno), da plačilo za delo obsega tudi nedenarne oblike plačil (v zvezi s tem glej poglavje 2.1. Zakon o delovnih razmerjih tega gradiva).

Opozoriti pa velja, da se **po 42. členu ZPIZ-1 naslednji (specifični) primer prejemkov v naravi ne vključuje v pokojninsko osnovo, ne glede na to, da so od njega bili plačani prispevki. To so »prejemki« v obliki delnic, obveznic in drugih vrednostnih papirjev.**

12. BONITETE IN DDV

63. člen ZDDV-1

(obseg pravice)

(1) Davčni **zavezanec ima pravico, da od DDV, ki ga je dolžan plačati, odbije DDV**, ki ga je dolžan plačati ali ga je plačal pri nabavah blaga oziroma storitev, **če je to blago oziroma storitve uporabil oziroma jih bo uporabil za namene svojih obdavčenih transakcij**, in sicer:

[...]

V kolikor za namene DDV identificiran delodajalec zagotavlja **bonitete**, za katere **delojemalec ne plačuje, in v zvezi s tem opravlja nabave** blaga in storitev, te **nabave niso povezane z opravljanjem obdavčenih transakcij**. Zato delodajalec od teh nabav **ne more** (ne sme) **uveljavljati odbitka** vstopnega DDV.

Pri osebnih motornih vozilih je treba upoštevati določbe točke a) 66. člena (omejitev pravice do odbitka) ZDDV-1.

Davčni **zavezanec ne sme odbiti vstopnega DDV od:**

a) jaht in čolnov, namenjenih za šport in razvedrilo, zasebnih zrakoplovov, **osebni avtomobilov** ter motornih koles, **goriv in maziv ter nadomestnih delov ter storitev, tesno povezanih s tem, razen od** plovil oziroma od **vozil, ki se uporabljajo za opravljanje dejavnosti prevozov s taksiji, dajanja v najem in zakup in za nadaljnjo prodajo, vozil, ki se uporabljajo v avtošolah za izvajanje programa usposabljanja iz vožnje v skladu z veljavnimi predpisi** ter kombiniranih vozil za opravljanje dejavnosti javnega linijskega in posebnega linijskega prevoza **in osebni specialnih vozil, prilagojenih izključno za prevoz pokojnikov;**

[...]

V primeru, ko ob trenutku nabave blaga/storitev še ni znano, da bodo kasneje namenjene (uporabljene) zagotavljanju bonitete, je DDV (načeloma – odvisno od % pravice do odbitka, 100% ali odbitni delež) odbiten.

V kolikor se blago/storitve, pri nabavi katerih je bila dana pravica do odbitka vstopnega DDV (u)porabijo za druge namene, kot je opravljanje obdavčenih transakcij, in delodajalec za to (u)porabo od delojemalca ne prejme plačila (mu (u)porabe ne zaračuna) mora delodajalec obračunati »izstopni« DDV.

ZDDV-1

3. člen (predmet obdavčitve)

(1) **Predmet DDV so** naslednje **transakcije**:

1. dobave blaga, ki jih davčni zavezanec oziroma zavezanka (v nadaljnjem besedilu: davčni zavezanec) opravi v okviru opravljanja svoje ekonomske dejavnosti na ozemlju Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Slovenija) **za plačilo**;

[...]

3. opravljanje storitev, ki jih davčni zavezanec opravi v okviru opravljanja svoje ekonomske dejavnosti na ozemlju Slovenije **za plačilo**;

[...]

7. člen (uporaba blaga za neposlovne namene)

(1) **Za dobavo blaga, opravljeno za plačilo, se šteje tudi uporaba blaga, ki je del poslovnih sredstev davčnega zavezanca, za zasebne namene ali za zasebne namene njegovih zaposlenih, brezplačna odtujitev tega blaga ali kakršnakoli uporaba blaga za druge namene, kot za namene opravljanja njegove dejavnosti, če je za to blago ali sestavine tega blaga izkoristil pravico do celotnega ali delnega odbitka DDV.**

(2) Ne glede na prvi odstavek tega člena, se za dobavo blaga, opravljeno za plačilo, ne šteje:

a) brezplačno dajanje poslovnih vzorcev v razumnih količinah **kupcem** ali bodočim kupcem, če jih ti ne dajo v prodajo oziroma so v takšni obliki, da ni mogoče, da se prodajajo;

b) dajanje **daril manjših** vrednosti **v okviru opravljanja dejavnosti** davčnega zavezanca, če se dajejo le občasno in če se ne dajejo istim osebam. Za darila manjših vrednosti se štejejo darila, pri katerih vrednost posameznega darila ne preseže 20 eurov.

15. člen (opravljanje storitev za neposlovne namene)

Za opravljanje storitev za plačilo, se šteje tudi:

a) **uporaba blaga, ki je del poslovnih sredstev** davčnega zavezanca, za zasebne namene ali za zasebne namene njegovih zaposlenih ali kakršnakoli uporaba za druge namene kot za namene opravljanja njegove dejavnosti, če je bila za to blago dana pravica do celotnega ali delnega odbitka DDV;

b) **opravljanje storitev, ki jih davčni zavezanec opravi brezplačno** za svoje zasebne namene ali za zasebne namene njegovih zaposlenih ali za druge namene kot za namene opravljanja njegove dejavnosti.

V kolikor pa delojemalec delodajalcu v zvezi z zagotavljanjem določene bonitete plačuje, pa gre za »navadni« odplačni promet, pri katerem veljajo »osnovna pravila igre« uveljavljanja odbitka

vstopnega ter obračunavanja »izstopnega« DDV (primer: delojemalec delodajalcu, ki ne izračunava odbitnega deleža, plačuje za nastanitev - v kolikor »obratovalni« stroški niso vključeni v najemnino, delodajalec na računu od teh stroškov obračuna DDV (»prefakturiranje« po enakih stopnjah DDV, kot jih uporabljajo dobavitelji), in posledično lahko od obratovalnih stroškov uveljavlja odbitek vstopnega DDV).

☒ **Dve posebnosti (za razmišljanje):**

- Delojemalec delodajalcu začne plačevati za uporabo osebnega motornega vozila, za katerega na podlagi 66.a člena ZDDV-1 ob nabavi ni bil uveljavljen odbitek vstopnega DDV.
- Delojemalec uporablja osebno motorno vozilo, ki je bilo nabavljeno za potrebe opravljanja dejavnosti taksi službe, tudi za privatne namene.

13. (NE)EKONOMIČNOST IZPLAČEVANJA DOHODKOV V OBLIKI BONITET

Odgovor na to vprašanje je odvisen od konkretnih izračunov, ki so odvisni od okoliščin posameznega primera (zneska bonitete, višine plače, tudi odločitev o investiranju – npr. zaradi bonitete za OMV se opravi nabava OMV).

Splošni odgovor je: zagotavljanje bonitet je (še) ekonomično, če (skupni) obseg dajatev ne preseže obsega dajatev iz primera, ko se bonitete ne zagotavljajo.

Nekaj vprašanj/primerov za razmišljanje:

- Ali je mogoče prodajalca osebnih vozil (zadostno) stimulirati k doseganju boljših učinkov z obljubo: »prodajalec, ki bo v določenem mesecu dosegel najvišji obseg prodaje, lahko en mesec neodplačno vozi Porsche-ja«?
- Katera rešitev je boljša: »polna boniteta« ali »privatna uporaba se plačuje v višini enaki znesku bonitete«?
- Katere vidike (davke) je treba upoštevati pri odločitvi o zagotavljanju bonitet?

Potrjeni in predvideni seminarji v letu 2009

Datum izvedbe seminarja	Čas trajanja seminarja	Naslov – predvidena vsebina - ostalo	Kraj izvedbe seminarja
12.05.2009	1 dan	BONITE od A(vtomobila) do Ž(ivljenjskega zavarovanja) – na praktičen način	Maribor (Hotel Piramida)
14.05.2009	1 dan		Ljubljana (BTC – Mercurius)
04.06.2009	1 dan	Priprave na DDPO MARATON s postankom pri SPREMEMBAH ZDDV-1 – praktični seminar	Maribor (Hotel Piramida)
11.06.2009	1 dan		Ljubljana (BTC – Mercurius)
Sep/Okt 2009	3 do 5 x 1 dan	DDPO MARATON (poglobljeno davčno izobraževanje s področja obdavčitve gospodarskih družb z DDPO)	Maribor (Hotel Piramida)
	3 do 5 x 1 dan		Ljubljana (BTC – Mercurius)

Nov/dec 2009	5 x 1 dan	Mala in Velika DAVČNA ŠOLA (2009) HOTEL MONS Ljubljana Nov/Dec 2009	DDPO – Mira Roppa
			Davčni postopek – Franc Polič
			Dohodnina – Petra Mlakar
			Bonitete (ZDoh in ZDDPO) – Matjaž Kodrič
			DDV – mag. Damijan Špes
Nov 2009	1 dan	DDV PRESKOK – spremembe ZDDV-1 od 01.01.2010 naprej (spremenjena pravila določanja kraja transakcije, plačevanja DDV...)	Maribor (Hotel Piramida)
	1 dan		Celje (Celjski sejem – Celjanka)
	1 dan		Ljubljana (BTC – Mercurius)
	1 dan		Kranj (Zav. Triglav – OE Kranj)
	1 dan		Koper (OŠ Koper – Amfiteater)

[1] 175. člen (**disciplinske sankcije**)

(1) Disciplinsko odgovornemu delavcu lahko delodajalec izreče opomin ali druge disciplinske sankcije, kot so npr. denarna kazen ali **odvzem bonitet**, če so določene v kolektivni pogodbi na ravni dejavnosti.

[2] **Nerezident je oseba, ki ni rezident.** Rezidentski status se določa na podlagi **6. in 7. člena ZDoh-2**. Najbolj tipični primeri rezidentstva po 6. členu ZDoh-2 so: uradno prijavljeno stalno prebivališče v Sloveniji, običajno bivališče ali središče svojih osebnih in ekonomskih interesov v Sloveniji, prisotnost v davčnem letu skupno več kot 183 dni.

[3] Pri čemer so dohodki lahko obdavčeni:

- po dohodninski lestvici (dohodki, ki se vštevajo v osnovo za letno dohodnino),
- dokončno (cedularno).

[4] »Zlasti« pomeni: najmanj to, kar je izrecno navedeno, lahko pa tudi tisto, kar ni izrecno navedeno, vendar kar zadosti splošni opredelitvi (merilom).

[5] Kar pa ne pomeni, da v okviru drugih virov dohodnine dosežen ugodnosti ne morejo biti/niso obdavčene.

[6] ZDR 5. člen (opredelitev delavca in delodajalca)

[...]

(2) Delodajalec po tem zakonu je pravna in fizična oseba ter drug subjekt, kot je državni organ, lokalna skupnost, podružnica tujega podjetja ter diplomatsko in konzularno predstavništvo, **ki zaposluje delavca na podlagi pogodbe o zaposlitvi**.

[...]

[7] Ta člen ureja prispevke v breme delojemalca (t.i. prispevki »iz bruto«)

[8] Ta člen ureja prispevke v breme delodajalca (t.i. prispevki »na bruto«)

[9] Kolektivna pogodba lahko delavcu daje več pravic kot ZDR; s pogodbo o zaposlitvi se lahko pravice delavca uredijo ugodneje kot v zakonu in/ali kolektivni pogodbi.

[10] ZDR 172. (1): »**Delavec** ima pravico in dolžnost do stalnega izobraževanja ...« !!

[11] Ki predstavljajo (jih lahko jemljemo kot) standard/merilo običajne/povprečne ravni pravic delavca in s tem tudi pravic iz izobraževanja, ki poteka po 172. členu ZDR.

[12] Uradni list RS, št. 87/2002 (29/2003-popr.), 124/2006.

[13] Glej: Pravilnik - Priloga I.: Tabela 1.0. Osnovni obseg in vsebina predhodnega in usmerjenega obdobjnega in drugega usmerjenega preventivnega zdravstvenega pregleda delavcev in roki

[14] **Boniteta se vedno pripiše delavcu**, ne glede na to, ali/da je ugodnost prejel on ali njegov družinski član.

[15] Seveda je nevštevanje v davčno osnovo po četrtem odstavku 39. člena ZDoh-2 »predpogojeno« s pogoji/okolščinami »darovalc je **delodajalec**«, »obdarjenec je **otrok delojemalca**«

[16] Da se "če ni drugače določeno« nanaša samo na a-p2 izhaja iz dejstva, da predstavlja ta »če ni« odmik od predhodnega dela besedila, tj. **drugega** stavka, ki pa ureja samo zmanjševanje zneska bonitete v primeru določanja na podlagi **stroškov (tj. od pravila a-p2)**.

[17] S prvotno Vnab je mišljena dejanska nabavna vrednost v času nabave OMV.

[18] Glej prvo alinejo drugega odstavka 5. člena oziroma drugi odstavek 4. člena Pravilnik-POM.

[19] 3 bazične točke; $3 \times 0,01\% = 0,03\%$

[20] Administrativno najlažja rešitev je plačilo v obliki odtegljaja od neto plače.

[21] **Izjema od pravila »ker je delodajalec upravičenec«** so **zavarovanja pred odgovornostjo** (glej točko. III. predhodno navedenega pojasnila MF).

[22] **Ta del pojasnila (člen ZDoh-2)** nam služi tudi kot **izhodišče za obravnavo primera a)**. Po 8. členu ZDoh-2 ima **dohodek ima vir v Sloveniji, če je po katerikoli od določb tega poglavja (tj. II.2 Vir dohodka – členi 8.do vključno 14) mogoče določiti vir dohodka v Sloveniji. Na podlagi 9. člena ZDoh-2 ima dohodek iz zaposlitve in dohodek iz opravljanja storitev imata vir v Sloveniji, če se zaposlitev izvaja ali storitev opravi v Sloveniji.**

V kombinaciji z opredelitvami obsega dohodninske davčne obveznosti nerezidenta (»...za plačilo dohodnine od vseh dohodkov, ki imajo vir v Sloveniji«), **delodajalca** (»vsaka oseba, ki izplačuje dohodek iz zaposlitve«) **ter bonitete** (»...zagotovi delodajalec ali druga oseba v zvezi z zaposlitvijo«) **gre za obdavčen dohodek** v obliki bonitete za katerega je **plačnik davka** (akontacije dohodnine) **družba B**.

[23] **V koraku 4 računamo »od spodaj navzgor«**, tj. ugotavljamo, pri kakšni višini bruto **dohodka** (tj. bruto prejemka + ostalih bruto dohodkih v naravi) je neto prejemek (tj. izplačilo v denarju) enak tistemu iz koraka 1.

[Na vrh ↗](#)